

OP- joukkovelkakirja- ohjelma

1.000.000.000 euroa

*Joukkovelkakirjaohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavien
joukkovelkakirjalainojen listalleottoesite koostuu tästä esitteen perusosasta
ja lainakohtaisista ehdoista*

Liikkeeseenlaskijat:

Lainakohtaisissa ehdoissa mainitut Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan
jäsenluottolaitokset

Pääjärjestäjä:

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj

Liikkeeseenlaskijat:

Lainakohtaisissa ehdoissa mainitut
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan jäsenluottolaitos tai
jäsenluottolaitokset

Liikkeeseenlaskijoiden valtuuttama edustaja:

Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta
Osoite: Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki
Yritys- ja yhteisötunnus: 0242552-1
Kotipaikka: Helsinki
Puh: (09) 4041
Internet-osoite: www.osuuspankki.fi

Pääjärjestäjä:

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osasto
Osoite: Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki

Joukkovelkakirjaohjelman listalleottoesite on OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n laatima ja Rahoitustarkastuksen hyväksymä. Rahoitustarkastus ei kuitenkaan vastaa esitteessä ilmoitettujen tietojen oikeellisuudesta. Rahoitustarkastus on myöntänyt Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnalle (OPK) valtiovarainministeriön listalleottoesitteestä antaman asetuksen (539/2002) 6 §:n 1 momentin 4-kohdan perusteella poikkeusluvan (36/271/2003), jonka mukaisesti liikkeeseenlaskijat voivat tämän joukkovelkakirjaohjelman alla laskea liikkeeseen joukkovelkakirjalainoja ensimmäisen liikkeeseenlaskun yhteydessä hyväksytyllä listalleottoesitteellä. Rahoitustarkastus on myöntänyt arvopaperimarkkinalain 2 luvun 11 §:n ja valtiovarainministeriön listalleottoesitteestä antaman asetuksen (539/2002) 7 §:n nojalla poikkeusluvan (36/271/2003) OPK:lle listalleottoesitteen sisällöstä siten, että joukkovelkakirjaohjelman perusesitteessä voidaan yksittäisen liikkeeseenlaskijapankkien tilinpäätöstietojen sijaan antaa vain Osuuspankkiryhmän yhdistellyt tilinpäätöstiedot, tiedot yhteenliittymästä ja OPK:sta sekä liikkeeseenlaskijakohtaiset taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut. Lupa on voimassa kaksi viikkoa siitä, kun OPK:n vuoden 2003 tilinpäätös on vahvistettu. Liikkeeseenlaskija täydentää esitteen perusosaa, mikäli esitetyissä tiedoissa tapahtuu muutoksia, jotka voivat olennaisesti vaikuttaa arvopaperin arvoon.

Liikkeeseenlaskijapankit kuuluvat lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 2-luvussa tarkoitettuun osuuspankkien yhteenliittymään ("Osuuspankkiryhmä") ja ovat yhteenliittymän keskusyhteisön, OPK:n jäsenluottolaitoksia. OPK ja sen jäsenluottolaitokset ovat keskenään vastuussa toistensa veloista ja sitoumuksista edellä mainitun lain 45 §:n ja 46 §:n mukaisesti.

Keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten sekä niiden konsolidointiryhmien tilinpäätöksistä laaditaan yhdistelty tilinpäätös ("Osuuspankkiryhmän yhdistellyt tilinpäätöstiedot").

Liikkeeseenlaskijapankkien tilinpäätökset ja osavuositarkastukset ovat liikkeeseenlaskijakohtaisesti saatavilla kunkin liikkeeseenlaskijapankin toimipaikoissa.

Lainaa koskevat asiakirjat ovat jäljennöksinä nähtävillä toimistoaikana OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj:n Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla, osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki.

Joukkovelkakirjalainat rekisteröidään Rahoitustarkastuksen ylläpitämään joukkovelkakirjalainaluetteloon.

SISÄLLYSLUETTELO

1.	Esitteestä ja tilintarkastuksesta vastuulliset henkilöt	4
2.	Osuuspankkiryhmän vuosien 2001 ja 2002 tilintarkastuskertomukset	5
3.	Tiedot joukkovelkakirjalainoista ja liikkeeseenlaskuista	6
3.1	Joukkovelkakirjaohjelman yleiset lainaehdot	6
3.2	Yleiset tiedot liikkeeseenlaskuista	8
3.3	Lainakohtaisten ehtojen malli	11
4.	Tietoja liikkeeseenlaskijoista	
4.1	Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijoista	13
4.2	Osuuspankkiryhmän yhteisvastuu osuuspankkilain mukaan	17
4.3	Tiedot osuuspankkiryhmän hallinnosta	17
4.4	Tiedot osuuspankkiryhmän pääomasta	20
4.5	Tiedot osuuspankkiryhmän toimialoista ja toimipaikoista	21
4.6	Tiedot osuuspankkiryhmän taloudellisesta asemasta	22
4.7	Tiedot osuuspankkiryhmän investointitoiminnasta	21
4.8	Tiedot liikkeeseenlaskijan muista sitoumuksista	23
4.9	Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan johtokunnan ilmoitus Osuuspankkiryhmän tilinpäätöksen 31.12.2002 jälkeisistä olennaisista tapahtumista ja tulevaisuudennäkymistä	23
5.	Liikkeeseenlaskijoiden taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut	24

Osuuspankkiryhmän vahvistettu tilinpäätös ja viimeisin julkaistu osavuositarkastus ovat esitteen takakannessa olevassa taskussa.

1. ESITTEESTÄ JA TILINTARKASTUKSESTA VASTUULLISET HENKILÖT

Listalleottoesitteestä vastaa Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan (OPK) johtokunta. Kuhunkin liikkeeseenlaskuun osallistuvat OPK:n osuuskunnan jäsenpankkien hallitukset *) vastaavat kukin osaltaan esitteessä olevien ”Liikkeeseenlaskijoiden taloudellista kehitystä kuvaavat tunnusluvut” -tiedoista.

*) Liikkeeseenlaskijapankkien hallitusten kokoonpano ilmenee kunkin pankin tilinpäätöksestä.

Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan johtokunta:

Varsinaiset jäsenet:

Antti Tanskanen, puheenjohtaja
Reijo Karhinen, varapuheenjohtaja
Erkki Böös
Mikael Silvennoinen
Pekka Jaakkola
Heikki Vitie

Varajäsenet:

Esko Hollman
Matti Korkeela
Raimo Tammilehto

Liikkeeseenlaskijapankit valtuuttavat OPK:n toimimaan edustajanaan listalleottoesitteessä ja kuhunkin liikkeeseenlaskuun liittyvissä lainaehdoissa mainituissa lainaa koskevilla päätöksissä ja toimenpiteissä.

Pääjärjestäjä:

OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osasto
Osoite: Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki

Vakuutus

Vakuutamme, että listalleottoesitteessä annetut tiedot vastaavat parhaan ymmärryksemme mukaan tosiseikkoja, eikä tiedoista ole jätetty pois mitään asiaan todennäköisesti vaikuttavaa.

Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta
Johtokunta

Osuuspankkiryhmän kolmen edellisen vuoden yhdistellyn tilinpäätöksen tilintarkastajat

KPMGWideri Oy Ab, KHT-yhteisö

Mannerheimintie 20 B, 00101 Helsinki

Päävastuullinen tilintarkastaja:

KHT Hannu Niilekselä (vuonna 2002)

KHT Raimo Saarikivi (vuonna 2002)

KHT Petri Hämäläinen (vuonna 2002)

Varatilintarkastaja:

KHT Tapani Vuopala (vuonna 2002)

PricewaterhouseCoopers Oy, KHT-yhteisö

Itämerentori 2, 00180 Helsinki

Päävastuullinen tilintarkastaja:

KHT Kari Miettinen (vuonna 2001)

KHT Tauno Haataja (vuonna 2000)

Eero Huusko, KHT (vuosina 2001 ja 2000)

Tilintarkastajien Oy

Teknologiapuisto

PL 110, 87500 Kajaani

Kauko Lehtonen, KHT (vuosina 2001 ja 2000)

Tasetarkastus Oy, KHT-yhteisö

Läntinen Rantakatu 7

20100 Turku

2. OSUUSPANKKIRYHMÄN VUOSIEN 2001 JA 2002 TILINTARKASTUSKERTOMUKSET

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet osuuspankkilain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (Osuuspankkiryhmä) yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2001. Osuuspankkiryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tarkastuksen yhteydessä olemme perehtyneet ryhmän jäsenyhteisöjen tilinpäätöstietoihin, tilintarkastuskertomuksiin ja tilintarkastajien muihin raportteihin tarpeelliseksi katsotussa laajuudessa. Lisäksi olemme tarkastaneet yhdistellyn tilinpäätöksen ohjeistusta ja laadintaperiaatteita sekä käyneet läpi ryhmän jäsenyhteisöjen tilinpäätöstietojen kokoamis- ja yhdistelyrutiineja.

Kaikilta ryhmään yhdisteltäviltä jäsenyhteisöiltä on saatu tiedot, ja ne on sisällytetty yhdisteltyyn tilinpäätökseen. Tilinpäätöksen yhdistely erillisyyhteisöjen tilinpäätöstiedoista on tehty olennaisin osin oikein ja Rahoitustarkastuksen määräyksiä noudattaen.

Tarkastuksemme perusteella ja edellä sanottuun viitaten toteamme, että yhdistelty tilinpäätös antaa osuuspankkilaissa ja Rahoitustarkastuksen ohjeissa tarkoitettulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot Osuuspankkiryhmän tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä 6. päivänä maaliskuuta 2002

SVH Pricewaterhouse Coopers Oy
KHT-yhteisö

Kari Miettinen	Eero Huusko	Kauko Lehtonen
KHT	KHT	KHT

Tilintarkastuskertomus

Olemme tarkastaneet osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain tarkoittaman osuuspankkien yhteenliittymän (Osuuspankkiryhmä) yhdistellyn tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2002. Osuuspankkiryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan johtokunnan ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä.

Yhdistellyn tilinpäätöksen tarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei yhdistelty tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Tarkastuksen yhteydessä olemme perehtyneet ryhmän jäsenyhteisöjen noudattamiin tilinpäätösperiaatteisiin sekä niiden tilintarkastajien antamiin tilintarkastuskertomuksiin ja muihin raportteihin.

Lausuntonamme esitämme, että yhdistelty tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien Rahoitustarkastuksen ja muiden määräysten ja säännösten mukaisesti. Yhdistelty tilinpäätös antaa kirjanpitolaisella tavalla oikeat ja riittävät tiedot Osuuspankkiryhmän toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Helsingissä 26. päivänä helmikuuta 2003

KPMG Wideri Oy Ab

Hannu Niilekselä	Petri Hämäläinen	Raimo Saarikivi
KHT	KHT	KHT

3. TIEDOT JOUKKOVELKAKIRJALAINOISTA JA LIIKKEESEENLASKUISTA

3.1 Joukkovelkakirjaohjelman yleiset lainaehdot

Joukkovelkakirjaohjelma

Tämän joukkovelkakirjaohjelman ("ohjelma") puitteissa Osuuspankkiryhmän jäsenpankki tai jäsenpankit ("liikkeeseenlaskijat" tai "liikkeeseenlaskijapankit") voivat laskea liikkeeseen yleisöllä merkittäväksi tarkoitettuja tai private placement -tyyppisiä euron tai muun valuutan määräisiä arvo-osuusmuotoisia joukkovelkakirjalainoja ("laina"). Kukin yksittäinen laina koostuu lainakohtaisissa ehdoissa määritellyistä Suomen Arvopaperikeskus Oy:n ("APK") arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseenlaskettavista arvo-osuuksista ("velkakirja" tai "arvo-osuus").

Lainoihin sovelletaan kunkin lainan liikkeeseenlaskuhetkellä voimassa olevia tämän esitteen mukaisia yleisiä ehtoja ja niitä täydentäviä lainakohtaisia ehtoja. Esite muodostuu yleisistä lainaehdoista, lainakohtaisista ehdoista, tiedoista liikkeeseenlaskijoista sekä liitteinä olevista Osuuspankkiryhmän tilinpäätöksestä ja tuoreimmasta osavuositarkastuksesta. Yleisiä ehtoja sovelletaan, jollei lainakohtaisista ehdoista muuta johdu. Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnalla (OPK) on oikeus muuttaa ohjelman ehtoja. Muutettuja ehtoja sovelletaan muutoksen jälkeen liikkeeseenlaskettaviin lainoihin. Muutokset ilmenevät kulloinkin voimassa olevasta esitteestä.

Lainojen maksuasiamiehenä toimii OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj (OKO).

Ohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavien lainojen yleiset ehdot ovat seuraavat:

1. Ohjelman enimmäismäärä ja yksittäisen lainan nimellismäärä

Kulloinkin liikkeellä olevien lainojen pääomien yhteenlaskettu nimellismäärä on enintään miljardi (1.000.000.000) euroa tai sitä vastaava määrä muussa valuutassa. OPK voi päättää ohjelman enimmäismäärän korottamisesta tai alentamisesta.

Yksittäisen lainan nimellismäärä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. OPK voi päättää yksittäisen lainan nimellismäärän korottamisesta tai alentamisesta, pienentää merkintöjä, jatkaa merkintäaikaa tai keskeyttää lainan merkinnän, ei kuitenkaan ensimmäisen päivän aikana. OPK pidättää itselleen oikeuden peruuttaa yksittäinen liikkeeseenlasku kokonaan tai osittain ennen liikkeeseenlaskupäivää.

Lainat numeroidaan vuosittain juoksevasti.

2. Liikkeeseenlaskijat, suhteellinen osuus ja määräosuus

Kulloisenkin lainan liikkeeseenlaskijat ilmenevät lainakohtaisista ehdoista.

Kukin liikkeeseenlaskijapankki vastaa jokaisen velkakirjan nimellismäärästä sekä lainan korosta lainakohtaisissa ehdoissa määritellyllä omalla suhteellisella osuudellaan, mikäli laina merkitään kokonaisuudessaan.

Liikkeeseenlaskijapankin lopullinen suhteellinen osuus ja euromääräinen vastuu lainan nimellismäärästä ja jokaisesta velkakirjasta sekä lainan korosta määräytyy toteutuneiden merkintöjen mukaisesti. Mikäli laina merkitään kokonaisuudessaan, vastaa suhteellinen osuus lainakohtaisissa ehdoissa mainittua.

3. Laina-aika

Laina-aika määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Laina laskeaan liikkeeseen ja maksetaan takaisin lainakohtaisissa ehdoissa määriteltynä päivinä. Ohjelman puitteissa liikkeeseen lasketut debentuurit voivat olla myös eräpäivättömiä eli jatkuvia lainoja.

4. Emissiokurssi

Lainakohtaisissa tiedoissa liikkeeseenlaskusta määriteltävä emissiokurssi voi olla joko kiinteä tai vaihtuva. OPK pidättää oikeuden määrittää emissiokurssin merkintäkohtaisesti.

5. Lainan etuoikeusasema ja vakuudet

Laina voidaan laskea liikkeeseen

1. joukkovelkakirjalainana, jolla on sama etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijoiden muilla vakuudettomilla sitoumuksilla; tai

2. velkakirjalain 5 luvun 34 §:n mukaisena debentuurilainana, jolla on huonompi etuoikeus kuin liikkeeseenlaskijoiden muilla sitoumuksilla. Debentuurilainan mahdollinen tarkempi etuoikeusasema määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Liikkeeseenlaskijat ja OPK pidättävät oikeuden ostaa Rahoitustarkastuksen luvalla debentureja takaisin ennen niiden eräpäivää.

Lainalle ei aseteta vakuutta, ellei lainakohtaisissa ehdoissa ole toisin määrätty.

6. Arvo-osuuksien yksikkökoko ja takaisinmaksu-määrä

Arvo-osuuksien yksikkökoko (nimellisarvo) määritellään lainakohtaisissa ehdoissa. Arvo-osuuksien pääoman takaisinmaksu-määrä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa, jos se poikkeaa nimellisarvosta.

7. Korke

Lainalle maksettava korke tai hyvitys ja sen maksupäivä määritellään lainakohtaisissa ehdoissa.

Lainalle voidaan maksaa kiinteää korke, euribor-korke tai muuhun viitekorkoon sidottua vaihtuvaa korke tai yhteen tai useampaan osakeindeksiin sidottua korke tai hyvitystä tai muulla tavoin lainaehdoissa määräytyvää korke tai hyvitystä tai laina voidaan laskea liikkeeseen nollakorkoisena.

Kiinteäkorkoiselle lainalle maksetaan lainakohtaisissa ehdoissa määriteltyä vuotuista korke. Jälkikäteen korkepäivänä maksettava korke lasketaan kullekin korkojaksolle mukaanlukien korkojakson ensimmäinen päivä ja poislukien korkojakson viimeinen päivä.

Vaihtuvakorkoisen lainan korke koostuu euribor-korosta tai lainakohtaisissa ehdoissa määritellystä viitekorosta ja marginaalista. Korke lasketaan kullekin korkojaksolle mukaanlukien korkojakson ensimmäinen päivä ja poislukien korkojakson viimeinen päivä.

Euribor-korke on euroalueen rahamarkkinoiden viitekorke, jota hallinnoivat Euroopan Unionin Pankkiyhdistysten liitto (FBE) ja Rahoitusmarkkinayhdistys (ACI). Euribor-koron arvon määräytyminen perustuu kulloinkin voimassa olevaan kansainväliseen käytäntöön. Lainakohtaisissa ehdoissa määritellään minkä informaatiovälittäjän (esim. Reuters) euribor-sivua koron määrittämiseen kulloinkin käytetään.

Koronmäärittäminen on kaksi pankkipäivää ennen korkojakson alkamispäivää ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin sovi.

Muu lainakohtaisissa ehdoissa määritelty koron laskutapa tai hyvitys voi perustua kokonaan tai osittain osakeindeksiin

tai osakeindekseistä muodostetun korin kehitykseen, jolloin lainakohtaisissa ehdoissa määrätään laskenta-asiamies. Lainakohtaisissa ehdoissa voidaan määrittellä myös muunlainen koronlaskutapa.

Nollakorkoisen lainan tuotto määräytyy liikkeeseenlaskija-pankkien lainan eräpäivänä maksaman lunastushinnan ja lainan merkintähinnan välisenä erotuksena. Arvo-osuuden lunastushinta on eräpäivänä maksettava arvo-osuuden pääoma.

8. Koron vähimmäis- ja/tai enimmäismäärä

Korolle tai hyvitykselle voidaan lainakohtaisissa ehdoissa määrätä vähimmäis- tai enimmäismäärä tai molemmat.

9. Korkojakso

Korkojaksolla tarkoitetaan jokaista ajanjaksoa, jolle korko lasketaan. Ensimmäinen korkojakso alkaa liikkeeseenlaskupäivänä ja päättyy ensimmäiseen koronmaksupäivään, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä. Kukin seuraava korkojakso alkaa edellisestä koronmaksupäivästä ja päättyy sitä seuraavaan koronmaksupäivään. Viimeinen korkojakso päättyy lainan eräpäivään.

10. Koronlaskuperuste

Korkotekijä voi olla:

a) ”Todelliset/Todelliset”, jolloin korkojakson todelliset päivät jaetaan vuoden todellisilla päivillä.

(i) ”Todelliset/Todelliset (ISMA)”-menetelmässä jakaja on korkojakson todelliset päivät kerrottuna vuoden aikana olevien kuponkijaksojen määrällä (poikkeuksen muodostavat epäsäännölliset kuponkijaksot).

Jollei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määritellä, käytetään koronlaskuperusteena ”Todelliset/Todelliset (ISMA)”-menetelmää.

(ii) ”Todelliset/Todelliset (ISDA)” menetelmässä jakaja vaihtelee sen mukaan, osuuko osa korkojaksosta karkausvuodelle. Korkojakso jaetaan kahteen osaan siten, että se osa korkojaksosta, joka osuu karkausvuoden puolelle jaetaan 366:lla ja se osa korkojaksosta, joka ei osu karkausvuodelle jaetaan 365:llä. Kunkin korkojakson osan nimittäjässä käytetään päivien todellista lukumäärää ja osat lasketaan yhteen.

b) ”Todelliset/365”, jolloin korkojakson todelliset päivät jaetaan 365:llä.

c) ”Todelliset/360”, jolloin korkojakson todelliset päivät jaetaan 360:llä. Kun korkojakson ensimmäinen päivä on kuukauden 30. tai 31. päivä ja korkojakson viimeinen päivä on kuukauden 31. päivä, kuukautta ei muuteta 30-päiväiseksi. Korkojakson viimeisen päivän ollessa helmikuun viimeinen päivä, helmikuuta ei muuteta 30-päiväiseksi.

d) ”30E/360”, jolloin korkovuosi koostuu 12:sta 30:n päivän kuukaudesta (kuitenkin niin, että viimeisen korkojakson viimeisen päivän ollessa helmikuun viimeinen päivä, ei helmikuuta muuteta 30-päiväiseksi), joka jaetaan 360:llä.

11. Pankkipäivä

”Pankkipäivä” tarkoittaa päivää, jolloin Euroopan Keskuspankin maksujärjestelmä TARGET on toiminnassa ja jolloin pankit ovat Helsingissä yleisesti avoinna, ellei lainakohtaisissa ehdoissa ole toisin määrätty.

12. Pankkipäiväolettama

Pankkipäiväolettama on lainakohtaisissa ehdoissa määritelty soveltamisohje siitä, miten ehdoissa määritellyt koron tai pääoman maksupäivät siirtyvät, jos ne eivät ole pankkipäiviä.

Kiinteäkorkoisessa lainassa korkotekijän ollessa ”Todelliset/Todelliset (ISMA)” ja maksupäivän ollessa muu kuin pankkipäivä, maksu siirtyy seuraavaan pankkipäivään, ellei lainakoh-

taisissa ehdoissa toisin määrätä. Ajankohdan siirtyminen ei vaikuta maksettavaan määrään.

Vaihtuvakorkoisessa lainassa korkotekijän ollessa ”Todelliset/Todelliset (ISMA)”, sovellettava pankkipäiväolettama voidaan määrätä lainakohtaisissa ehdoissa seuraavasti:

”seuraava”: maksupäivä siirtyy seuraavaan pankkipäivään;

”sovellettu seuraava”: maksupäivä siirtyy seuraavaan pankkipäivään, paitsi jos seuraava pankkipäivä on seuraavan kalenterikuukauden puolella, jolloin maksupäivä siirtyy edeltävään pankkipäivään;

”edeltävä”: maksupäivä siirtyy edeltävään pankkipäivään.

Ajankohdan siirtyminen vaikuttaa maksettavaan määrään.

13. Koron ja pääoman maksu

Lainan korko ja pääoma maksetaan arvo-osuusjärjestelmästä ja arvo-osuustileistä annettujen lakien ja APK:n sääntöjen ja määräysten mukaisesti sille, jolla arvo-osuustilitietojen mukaan on maksupäivänä oikeus vastaanottaa suoritus. Lainan koron ja pääoman maksuun sovelletaan pankkipäiväolettamaa. Liikkeeseenlaskijoita vastaan ei voida esittää maksua koskevia vaatimuksia, jos maksu on ajoissa suoritettu tilinhoitajayhteisölle.

14. Eräntyneiden suoritusten vanhentuminen

Ellei eräntynyttä suoritusta ole vaadittu maksettavaksi viiden (5) vuoden kuluessa eräntymisestä, oikeus maksun saantiin on rauennut.

15. Ennenaikainen takaisinmaksu

Lainakohtaisissa ehdoissa voidaan määrittellä liikkeeseenlaskijoiden oikeus lainan ennenaikaiseen takaisinmaksuun tai lainan velkojan oikeus vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua. Takaisinmaksettavalle pääomalle ei kerry korkoa maksupäivän jälkeiseltä ajalta. Ennenaikaisen takaisinmaksuoikeuden käyttämisestä on ilmoitettava lainan velkojille vähintään 30 päivää ennen takaisinmaksupäivää kohdan ”Ilmoitukset” mukaisesti.

Liikkeeseenlaskijoilla on oikeus ostaa markkinoilta tai muutoin erikseen sovittavaan hintaan liikkeeseenlaskemiaan velkakirjoja takaisin ennen niiden eräpäivää, debentureja kuitenkin vain Rahoitustarkastuksen luvalla. Liikkeeseenlaskijoilla on oikeus myydä edelleen tai kuolettaa markkinoilta takaisin ostamansa velkakirjat.

16. Liikkeeseenlaskijapankin eroaminen Osuuspankkiryhmästä

Jäsenluottolaitoksella on oikeus erota OPK:sta, jos osuuspankkien yhteenliittymälle laskettu vakavaraisuus säilyy lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista 8 §:ssä säädetyn mukaisena eroamisen jälkeenkin. Jäsenluottolaitos voidaan myös erottaa OPK:sta osuuskuntalain 3 luvun 5 §:n mukaisesti. Eronnut tai erotettu jäsenluottolaitos vastaa kuitenkin yhteenliittymään kuuluvan toisen jäsenluottolaitoksen tai keskusyhteisön veloista ja sitoumuksista, jos yhteenliittymään kuuluva jäsenluottolaitos tai keskusyhteisö asetetaan selvitystilaan viiden vuoden kuluessa siitä tilinpäätöspäivästä, joka lähinnä seuraa eroamista tai erottamista. Eronnut tai erotettu jäsenluottolaitos on myös velvollinen suorittamaan sellaiset ylimääräiset maksut, jotka keskusyhteisöllä on oikeus periä edellä sanotulta ajalta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Osuuspankkiryhmä ei vastaa eronneen pankin veloista ja sitoumuksista.

OPK sitoutuu vastaamaan eronneen liikkeeseenlaskijapankin ohella lainan takaisinmaksusta ja koron maksamisesta siinä tapauksessa, että liikkeeseenlaskijapankin jäsenyys OPK:ssa päättyy ennen lainan takaisinmaksua.

17. Liikkeeseenlaskijapankin sulautuminen

Mikäli debentuurilainan liikkeeseenlaskijapankki sulautuu toiseen Osuuspankkiryhmän jäsenluottolaitokseen, vastaanotettava jäsenluottolaitos vastaa liikkeeseenlaskijapankin debentuurilainan takaisinmaksusta ja koron maksamisesta. Sulautumistilanteessa sulautuvan liikkeeseenlaskijapankin liikkeeseenlaske- man velkakirjan haltijalla ei ole oikeutta vastustaa sulautumista, vaatia lainan ennenaikaista takaisinmaksua tai vaatia vakuutta lainalle.

18. Velkojienkokous

OPK:lla on oikeus kutsua koolle arvo-osuuden omistajien kokous ("velkojienkokous") päättämään kunkin ohjelman mukaisen lainan ehtojen muuttamisesta taikka muista jäljem- pänä mainituista seikoista.

Kokouskutsu velkojienkokoukseen on julkaistava vähintään 10 päivää ennen kokouspäivää kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti. Kokouskutsussa on mainittava kokouksen aika, paikka ja asialista sekä miten arvo-osuuden omistajien on meneteltävä voidakseen osallistua kokoukseen.

Velkojienkokous on pidettävä Helsingissä ja OPK nimeää kokouksen puheenjohtajan.

Velkojienkokous on päätösvaltainen, jos läsnä on vähintään kaksi henkilöä, jotka yhdessä edustavat vähintään 50 % lainan liikkeessä olevasta pääomamäärästä. Mikäli velkojienkokous ei ole päätösvaltainen 30 minuutin kuluessa kokouskutsun mukaisesta alkamisajankohdasta, kokouksen asialistan käsittely voidaan OPK:n pyynnöstä lykätä uuteen velkojienkokoukseen, joka voidaan pitää aikaisintaan 14 päivän ja viimeistään 28 päivän kuluttua OPK:n nimeämässä paikassa. Uusi velkojienkokous on päätösvaltainen, jos läsnä on vähintään kaksi henkilöä, jotka yhdessä edustavat vähintään 10 % lainan liikkeellä olevasta pääomamäärästä.

Kokouskutsu lykättyyn uuteen velkojienkokoukseen on julkaistava samalla tavalla kuin kutsu alkuperäiseen kokoukseen. Kutsussa on lisäksi mainittava velkojienkokouksen päätösvaltaisuuden edellytykset.

Arvo-osuuden omistajien äänioikeus velkojienkokouksessa määräytyy velkakirjojen pääoman määrän perusteella. Liikkeeseenlaskijoilla ei ole äänioikeutta velkojienkokouksessa. Velkojienkokouksen päätös edellyttää vähintään kahta kolmasosaa (2/3) annetuista äänistä.

OPK:lla liikkeeseenlaskijoiden edustajana ja/tai sen valtuuttamilla henkilöillä on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Velkojienkokouksella on oikeus päättää OPK:n esityksestä arvo-osuuden omistajia sitovasti:

- lainaehtojen muuttamisesta; ja
- suostumuksen antamisesta väliaikaiseen poikkeamiseen lainaehdoista.

Kaikkien arvo-osuuden omistajien suostumusta edellyttävät kuitenkin:

- lainan pääoman ja/tai koron alentaminen;
- laina-ajan pidentäminen;
- velkojienkokouksen päätösvaltaisuuden edellytysten muuttaminen; ja
- velkojienkokouksen päätöksen enemmistövaatimuksen muuttaminen.

Suostumus voidaan antaa velkojienkokouksessa tai muulla todistettavalla tavalla.

Velkojienkokous voi päätöksellään oikeuttaa nimetyn henkilön toteuttamaan velkojienkokouksen päätöksen voimaansaattamiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Velkojienkokouksen päätökset sitovat kaikkia arvo-osuuden omistajia riippumatta siitä, ovatko he olleet läsnä velkojienkokouksessa. Velkojienkokouksen päätös saatetaan arvo-osuuden omistajien tietoon kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti. Velkojienkokouksen päätöksen katsotaan tulleen poissaolleiden arvo-osuuden omistajien tietoon, kun se on ilmoitettu kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti. Lisäksi arvo-osuuden omistajat ovat velvollisia ilmoittamaan arvo-osuuksien siirronsaajille velkojienkokouksen päätöksestä.

19. Ilmoitukset

Arvo-osuuksia koskevat ilmoitukset ja kutsut saatetaan arvo-osuuden omistajien tietoon julkaisemalla ilmoitus Helsingin Sanomissa tai muussa OPK:n päättämässä valtakunnallisessa päivälehdessä tai muulla todistettavalla tavalla. Ilmoituksen katsotaan tulleen arvo-osuuden omistajien tietoon, kun se on julkaistu tai annettu edellä mainitulla tavalla.

20. Ylivoimainen este

Liikkeeseenlaskijat ja Osuuspankkiryhmä eivät vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä (force majeure) tai vastaavanlaisesta syystä johtuvasta toiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta. Tällainen vastuusta vapauttava este voi olla esimerkiksi:

- sota tai sen uhka, terroriteko, kapina tai mellakka, muu kansalaislevottomuus;
- liikkeeseenlaskijoista tai OP-ryhmästä riippumaton häiriö postinkulussa, puhelinliikenteessä, automaattisessa tietojenkäsittelyssä, tiedonsiirrossa, muussa sähköviestinnässä tai sähkön saannissa;
- tulipalon tai siihen verrattavan muun onnettomuuden aiheuttama keskeytys tai viivästys liikkeeseenlaskijoiden tai OP-ryhmän toiminnassa;
- työtaistelutoimi, kuten lakko, sulku, saarto, boikotti huolimatta siitä, ovatko liikkeeseenlaskijat tai OP-ryhmä siihen osallisena vai ei;
- OP-ryhmästä riippumaton viranomaisen toimenpide.

21. Sovellettava laki ja riitaisuudet

Joukkovelkakirjaohjelmaan, yksittäisiin lainoihin sekä arvo-osuuksiin sovelletaan Suomen lakia ja näistä aiheutuvat riitaisuudet ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa. Jos kantaja on kuluttaja, hän voi nostaa kanteen sen paikkakunnan alioikeudessa, jonka tuomiopiirissä hänellä on asuinpaikka.

22. Muut ehdot

OPK:lla on oikeus tehdä lainan ehtoihin tarkoituksenmukaisia muutoksia, jotka eivät heikennä arvo-osuuden omistajien asemaa, ilman kohdassa "Velkojienkokous" mainittua velkojienkokouksen päätöstä. OPK:n on ilmoitettava muutoksista arvo-osuuksien omistajille kohdan "Ilmoitukset" mukaisesti.

3.2 Yleiset tiedot liikkeeseenlaskuista

Merkintäpaikat

Ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä, merkintäpaikkoina toimivat OPK:n jäsenosuuspankkien ja Okopankki Oyj:n konttorit sekä Osuuspankin 0100 0500 Puhelinpalvelu. Osuuspankin Puhelinpalvelun kautta merkinnän tekevällä on oltava henkilökohtainen Osuuspankin puhelinpalvelusopimus. Merkintäpaikkana toimii myös Osuuspankkiryhmän Internet-sivut

osoitteessa: www.osuuspankki.fi/merkinta, jolloin merkinnän tekevällä tulee olla verkkopalvelusopimus Osuuspankkiryhmän Internet-palvelusta. Institutionaaliset sijoittajat (merkintä yli 100.000 euroa) voivat tehdä merkinnän myös OKOn Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla.

Merkintöjen maksu

Merkittäessä maksetaan lainaosuuden nimellismäärä kerrottuna merkintäajankohdan emissiokurssilla sekä nimellismäärälle kertynyt korko liikkeeseenlaskupäivän ja merkintäpäivän väliseltä ajalta. Merkitsijöiltä ei veloiteta erillisiä merkintäkuluja, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä. Osuuspankkiryhmän Internet-järjestelmän kautta merkinnän tekevän tulee maksaa se merkinnän yhteydessä elektronisen pankkiyhteyden avulla. Institutionaalisten sijoittajien merkintöjen maksusta annetaan erilliset ohjeet.

Lainakohtaisissa ehdoissa liikkeeseenlaskusta voidaan merkintöjen maksu määritellä edellä olevasta poikkeavaksi.

Menettely yli- ja alimerkintätilanteessa

OPK:n johtokunnalla on oikeus päättää erikseen toimenpiteistä mahdollisessa yli- tai alimerkintätilanteessa.

OPK:n johtokunnalla on oikeus korottaa tai alentaa lainan määrää, pienentää merkintöjä, jatkaa merkintäaikaa tai keskeyttää merkintä, ei kuitenkaan ensimmäisen päivän aikana. Mikäli lainaa ei kokonaisuudessaan merkitä, oikaistaan lainan rekisteröinti Rahoitustarkastuksen pitämässä joukkovelkakirjalainojen luettelossa toteutuneita merkintöjä vastaavaksi. Lainan lopulliseksi määräksi tulee merkitty määrä.

Emissiokurssi ja efektiivinen tuotto

Lainan emissiokurssi voi olla vaihtuva tai kiinteä ja se määritellään lainakohtaisissa tiedoissa liikkeeseenlaskusta. Vaihtuva emissiokurssi ja emissiokurssin mukaan määräytyvä efektiivinen tuotto ilmoitetaan kulloinkin merkintäpaikoissa. Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto nousee emissiokurssia laskettaessa ja vastaavasti laskee emissiokurssia nostettaessa.

Liikkeeseenlaskijat varaavat oikeuden määritellä emissiokurssin tapauskohtaisesti. Liikkeeseenlaskijalla on oikeus tarjota lainaa valitsemilleen kohderyhmille (esim. osuuspankkiryhmään kuuluvien luottolaitosten jäsen- tai etuasiakkaille) korkeampaan tuottoon kuin muille merkitsijöille.

Lainan tuotto lasketaan markkinoilla yleisesti käytössä olevalla nykyarvomenetelmällä.

$$P_{gross} = \sum_{i=0}^{N-1} \frac{C}{(1+r)^{i+d/act}} + \frac{100\%}{(1+r)^{N-1+d/act}}$$

P_{gross} = joukkovelkakirjalainan bruttohinta
(=nettohinta + kertyneet korot)

C = lainan nimelliskorko prosentteina nimellisarvosta

d = aika päivinä arvopäivästä seuraavaan koronmaksupäivään

N = jäljellä olevien kassavirtojen lukumäärä

r = diskonttokorko eli joukkovelkakirjalainan tuotto prosentteina

act = kalenterivuoden todelliset päivät

Duraatio

Vuosina ilmoitettava duraatio tarkoittaa lainan koron ja pääoman maksujen nykyarvoilla painotettua laina-ajan keskiarvoa. Duraatio kuvaa lainan korkoriskiä. Korkoriski aiheutuu siitä,

että velkakirjan arvo muuttuu markkinakoron muutoksen seurauksena. Korkoriski voi realisoitua silloin, kun sijoittaja ei pidä lainaa laina-ajan loppuun saakka, vaan myy sen sitä ennen. Jos yleinen korkotaso on noussut merkintähetken ja myynti- hetken välisenä aikana, lainan pääoma-arvo on laskenut. Tämän riskin kääntöpuolena on mahdollisuus lainan arvonnousuun. Duraation laskennassa on käytetty Macaulay'n kaavaa:

$$Dur_{Mac} = \frac{1}{P_{gross}} \left(\sum_{i=0}^{N-1} \frac{C \cdot (i+d/act)}{(1+r)^{i+d/act}} + \frac{(C+100\%) \cdot (N-1+d/act)}{(1+r)^{N-1+d/act}} \right)$$

P_{gross} = joukkovelkakirjalainan bruttohinta
(=nettohinta + kertyneet korot)

C = lainan nimelliskorko prosentteina nimellisarvosta

d = aika päivinä arvopäivästä seuraavaan koronmaksupäivään

N = jäljellä olevien kassavirtojen lukumäärä

r = diskonttokorko eli joukkovelkakirjalainan tuotto prosentteina

act = kalenterivuoden todelliset päivät

Verotus

Liikkeeseenlaskijat perivät maksettavasta korosta kulloinkin voimassaolevien lakien ja veroviranomaisten määräysten ja ohjeiden perusteella maksettavaksi määrätyn veron.

Voimassaolevan lain mukaan korkotulosta perittävä lähdevero on 29 prosenttia, kun korko maksetaan Suomessa yleisesti verovelvolliselle luonnolliselle henkilölle tai kotimaiselle kuolinpesälle. Korkotulo, josta on peritty lähdeveroa, ei ole tuloverotuksessa veronalaista tuloa, eikä velkakirjan pääoma veronalaista varallisuutta. Korkotuloa, josta on peritty lähdeveroa, ja velkakirjan pääomaa ei ilmoiteta veroilmoituksessa.

Jos velkakirjat myydään laina-aikana, verotetaan mahdollista luovutusvoittoa ja saatua kertynyttä korkoa (jälkimarkkinahyvitys) pääomatulona. Pääomatulosta maksetaan vuonna 2003 veroa 29 %. Pankki tai muu arvopaperinvälittäjä toimittaa saadusta jälkimarkkinahyvityksestä pääomaveroa vastaavan ennakonpidätyksen. Mahdollinen luovutustappio on vähennykelpoinen erä myyntivuonna ja sitä seuraavina kolmena vuonna saaduista luovutusvoitoista.

Kun velkakirjoja merkitään tai ostetaan laina-aikana, maksettu jälkimarkkinahyvitys voidaan vähentää verotuksessa pääomatuloista tai niiden puuttuessa tuloverolain sallimissa rajoissa ansiotulojen verosta. Lähdeveronalaisista korkotuloista maksettu jälkimarkkinahyvitystä ei voi vähentää.

Saatua jälkimarkkinahyvitystä, josta on toimitettu ennakonpidätys, ei ilmoiteta tulona veroilmoituksessa. Myöskään maksettu jälkimarkkinahyvitystä ei ilmoiteta vähennyksenä veroilmoituksessa. Pankki tai muu arvopaperinvälittäjä toimittaa saadusta ja maksetusta jälkimarkkinahyvityksestä tiedot verotusta varten. Mahdollinen luovutusvoitto ja luovutustappio on sen sijaan ilmoitettava veroilmoituksessa.

Edellä olevat verotusta koskevat tiedot perustuvat esitteen laatimispäivänä voimassa olleeseen lainsäädäntöön.

Julkinen kaupankäynti

Joukkovelkakirjaohjelma pörssilistataan Helsingin Arvopaperi- ja johdannaispörssi, selvitysyritys Oy:ssä (jäljempänä "Helsingin Pörssi" tai "Pörssi") ohjelman puitteissa liikkeeseenlasketun ensimmäisen lainan listaamisen yhteydessä.

Mikäli tämän ohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavan lainan ehdoissa on määrätty, että laina listataan, tullaan pörssilistausta koskeva hakemus jättämään Pörssille merkintäajan

päätyttyä edellyttäen, että lainaa on merkitty yli 2.000.000 euroa. Arvio listaamisen alkamispäivämäärästä sisältyy lainakohtaisiin ehtoihin. Mikäli lainaa ei noteerata julkisesti, OPK:n jäsenosuuspankkien ja Okopankki Oyj:n konttoreissa otetaan vastaan lainaa koskevia osto- ja myyntitarjouksia. Private placement-muotoisia lainoja koskevia osto- ja myyntitarjouksia otetaan vastaan OKOn Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla.

Päätökset ja valtuutukset

Lain osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luotolaitoksista 3 §:n tarkoittamana keskusyhteisönä OPK:n johtokunta on 6.3.2001 päättänyt joukkovelkakirjaohjelman perustamisesta.

Ohjelman puitteissa liikkeeseenlaskettavista lainoista ja niiden ehdoista päättävät kulloisenkin lainan liikkeeseenlaskijat tai niiden valtuuttamana OPK:n johtokunta.

Asiakirjojen nähtävilläpito

Lainoja koskevat asiakirjat ovat jäljennöksinä nähtävissä toimistoaikana OKOn Raha-, valuutta- ja velkapääomamarkkinat -osastolla osoitteessa Teollisuuskatu 1 b, 00510 Helsinki.

Rekisteröinti

Lainat merkitään Rahoitustarkastuksen pitämään luetteloon joukkovelkakirjalainoista.

Varojen käyttö

Lainojen varat käytetään tavanomaiseen pankkitoimintaan.

Arvo-osuuksien kirjaaminen

Arvo-osuudet kirjataan merkitsijän ilmoittamalle arvo-osuustilille viimeistään kolmantena pankkipäivänä merkinnän tekemisestä arvo-osuusjärjestelmästä ja tileistä annettujen lakien ja APK:n sääntöjen ja päätösten mukaisesti, ellei lainakohtaisissa ehdoissa toisin määrätä.

3.3 Lainakohtaisten ehtojen malli

Op-joukkovelkakirjalaina 200X/X lainakohtaiset ehdot

Nämä tiedot joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskusta esitetään kunkin liikkeeseenlaskun yhteydessä.

Nämä lainakohtaiset ehdot muodostavat yhdessä Op-joukkovelkakirjaohjelman 8.5.2003 päivitetyn listalleottoesitteen yleisten ehtojen kanssa tämän lainan ehdot. Yleisiä ehtoja sovelletaan, mikäli lainakohtaisissa ehdoissa ei ole toisin määrätty.

Alla mainitut Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan ("OPK") jäsenosuuspankit ja/tai OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO") ("liikkeeseenlaskijapankki" tai yhdessä "liikkeeseenlaskijat") laskevat liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettun joukkovelkakirjalainan.

Liikkeeseenlaskijat ovat valtuuttaneet OPK:n toimimaan edustajanaan näissä ehdoissa ja listalleottoesitteessä mainituissa lainaa koskevissa päätöksissä ja toimenpiteissä.

Liikkeeseenlaskijat:

Kukin liikkeeseenlaskijapankki vastaa joukkovelkakirjalainan nimellismäärästä ja jokaisesta velkakirjasta sekä lainan korosta omalla suhteellisella osuudellaan.

Kunkin pankin lopullinen suhteellinen osuus ja euromääräinen vastuu velkakirjasta määräytyy toteutuneiden merkintöjen mukaisesti. Mikäli laina merkitään kokonaisuudessaan, vastaa suhteellinen osuus alla mainittua.

Pankki	suhteellinen osuus %	määräosuus euro
--------	-------------------------	--------------------

Yhteensä

Lainan nimi:	[Op/OKO xxxxlaina 200x/x]
Lainan pääjärjestäjä:	OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Maksuasiamies:	OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj
Lainan pääoma:	Enintään [ ] euroa/ muuta valuuttaa
Velkakirjojen muoto:	Arvo-osuusmuotoinen
Velkakirjojen nimellisarvo ja minimimerkintä:	[ ]
Liikkeeseenlaskupäivä:	[ ]
Takaisinmaksupäivä:	[ ]
Takaisinmaksumäärä:	[Ilmoitetaan mikäli takaisinmaksumäärä ei ole lainan pääoman nimellisarvo]
Takaisinmaksutapa:	[ ]
Korko:	[ ]
Koronlaskuperuste:	[ ]
Koron vähimmäis-/enimmäismäärä:	[Määrittele vähimmäis-/enimmäismäärä]
Koron/hyvityksen maksu:	[Vuosittain jälkikäteen xx.xx., ensimmäisen kerran xx.xx.200x.]
Pankkipäiväolettama:	[Mainitaan, jos kysymyksessä on vaihtuva viitekorko tai jos kiinteän koron osalta käytetään muuta kuin yleisissä ehdoissa mainittua.]
Lainan etuoikeusasema	[ ]

Liikkeeseenlaskijan oikeus
ennenaikaiseen takaisinmaksuun:

[Kyllä/Ei] [Jos kyllä, niin määritellään ilmoituksen antamiselle varattu vähimmäisaika ja maksupäivä sekä yleisten lainaehtojen kohdan ”Ennenaikainen takaisinmaksu” mukaiset ja muut tarpeelliset tiedot. Mikäli ennenaikaisesti takaisinmaksettava määrä ei ole lainan pääoman nimellisarvo, ilmoitetaan maksettava määrä tai laskentakaava.]

Velkakirjan haltijan oikeus vaatia
ennenaikaista takaisinmaksua:

[Kyllä/Ei] [Jos kyllä, niin määritellään ilmoituksen antamiselle varattu vähimmäisaika sekä yleisten lainaehtojen kohdan ”Ennenaikainen takaisinmaksu” mukaiset ja muut tarpeelliset tiedot. Mikäli ennenaikaisesti takaisinmaksettava määrä ei ole lainan pääoman nimellisarvo, ilmoitetaan maksettava määrä tai laskentakaava.]

Vakuus:

[Ei/Kyllä]

Tiedot liikkeeseenlaskusta

Päätökset ja valtuudet, joiden nojalla
laina lasketaan liikkeeseen:

OPK:n johtokunnan päätös xx.xx.200x liikkeeseenlaskija-
pankkien antamien valtuutusten perusteella.

Liikkeeseenlaskun luonne:

[yksittäinen laina/sarjalaina/muu]

Merkintäoikeudet:

[ ]

Merkintäaika:

[ ]

Merkintäpalkkio:

[Ei/Kyllä] [Jos kyllä, niin määritellään merkintäpalkkion
määrä]

Emissiokurssi:

[ ]

Merkinnän maksu:

Kokonaisuudessaan merkittäessä

Lainan efektiivinen tuotto ja duraatio:

Lainan efektiivinen vuotuinen tuotto nousee emissiokurssia
laskettaessa ja vastaavasti laskee emissiokurssia nostettaessa.
Lainan efektiivinen tuotto esimerkiksi emissiokurssilla 100 %
liikkeeseenlaskupäivänä on xx,xx %. Lainan koron ja pääoman
maksujen nykyarvoilla painotettu juoksuajan keskiarvo eli
duraatio on [ ] vuotta.

Merkintäsitoumukset:

[Kyllä/Ei]

Arvio liikkeeseenlaskijalle kertyvän pääoman määrästä palkkioiden
vähentämisen jälkeen sekä suunniteltu käyttötapa

[ ]. Laina on osa liikkeeseenlaskijoiden
varainhankintaa.

Lainan ISIN-koodi:

[ ]

Pörssilistaus ja arvio sen alkamisesta:

[Kyllä/Ei] [Jos kyllä, niin määritellään arvioitu aika listaamisen
hakemiselle ja listaamispaikka]

Johtokunnan ilmoitus viimeaikaisesta liiketoiminnan
kehityksestä viimeisen tilikauden päättymisen tai
osavuositarkastuksen valmistumisen jälkeiseltä ajalta
ja tulevaisuudennäkymistä:

[ ]

Helsingissä, xx. päivänä xxxxxkuuta 200x

4. TIETOJA LIIKKEESEENLASKIJOISTA

4.1 Yleisiä tietoja liikkeeseenlaskijoista

Tämän ohjelman puitteissa voivat laskea liikkeelle joukkovelkakirjalainoja Osuuspankkiryhmään kuuluvat luottolaitokset, joita ovat

ALAJÄRVEN OSUUSPANKKI
ALASTARON OSUUSPANKKI
ALAVIESKAN OSUUSPANKKI
ALAVUDEN SEUDUN OSUUSPANKKI
ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND
ANDELSBANKEN RASEBORG
ARTJÄRVEN OSUUSPANKKI
ASKOLAN OSUUSPANKKI
AURAN OSUUSPANKKI
ELIMÄEN OSUUSPANKKI
ENON OSUUSPANKKI
ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI
ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSPANKKI
ETELÄ-PÄIJÄNTEEN OSUUSPANKKI
ETELÄ-SAVON OSUUSPANKKI
EURAJOEN OSUUSPANKKI
EURAN OSUUSPANKKI
FORSSAN SEUDUN OSUUSPANKKI
HAAPAJÄRVEN OSUUSPANKKI
HAAPAMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
HAAPAVEDEN OSUUSPANKKI
HAILUODON OSUUSPANKKI
HALSUAN OSUUSPANKKI
HAMINAN SEUDUN OSUUSPANKKI
HARJAVALLAN OSUUSPANKKI
HARTOLAN OSUUSPANKKI
HAUHON OSUUSPANKKI
HAUKIVUOREN OSUUSPANKKI
HEINÄVEDEN OSUUSPANKKI
HIMANGAN OSUUSPANKKI
HINNERJOEN OSUUSPANKKI
HIRVENSALMEN OSUUSPANKKI
HONKILAHDEN OSUUSPANKKI
HUHTAMON OSUUSPANKKI
HUITTISTEN OSUUSPANKKI
HUMPPILAN OSUUSPANKKI
HÄMEENKOSKEN OSUUSPANKKI
HÄMEENLINNAN SEUDUN OSUUSPANKKI
IISALMEN OSUUSPANKKI
IKAALISTEN OSUUSPANKKI
ILOMANTSIN OSUUSPANKKI
JANAKKALAN OSUUSPANKKI
JOENSUUN OSUUSPANKKI
JOKIOISTEN OSUUSPANKKI
JUUAN OSUUSPANKKI
JUVAN OSUUSPANKKI
JÄMSÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
KAINUIUN OSUUSPANKKI
KALAJOEN OSUUSPANKKI

KALKKISTEN OSUUSPANKKI
KANGASALAN OSUUSPANKKI
KANGASNIEMEN OSUUSPANKKI
KANKAANPÄÄN OSUUSPANKKI
KANNUKSEN OSUUSPANKKI
KARJALAN OSUUSPANKKI
KARKUN OSUUSPANKKI
KARUNAN OSUUSPANKKI
KARVIAN OSUUSPANKKI
KAUSTISEN OSUUSPANKKI
KEIKYÄN OSUUSPANKKI
KEMIN SEUDUN OSUUSPANKKI
KERIMÄEN OSUUSPANKKI
KESKI-SUOMEN OSUUSPANKKI
KESKI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI
KESTILÄN OSUUSPANKKI
KESÄLAHDEN OSUUSPANKKI
KIHNION OSUUSPANKKI
KIIHTELYSVAARAN OSUUSPANKKI
KIICALAN REKIJOEN OSUUSPANKKI
KIIKOISTEN OSUUSPANKKI
KISKON OSUUSPANKKI
KITEEN SEUDUN OSUUSPANKKI
KIUKAISTEN OSUUSPANKKI
KOILLIS-SAVON OSUUSPANKKI
KOITIN-PERTUNMAAN OSUUSPANKKI
KOKEMÄEN OSUUSPANKKI
KOKKOLAN OSUUSPANKKI
KONTIOLAHDEN OSUUSPANKKI
KORPILAHDEN OSUUSPANKKI
KORSNÄS ANDELSBANK
KOTKAN SEUDUN OSUUSPANKKI
KOUVOLAN SEUDUN OSUUSPANKKI
KRONOBY ANDELSBANK
KUHMALAHDEN OSUUSPANKKI
KUHMOISTEN OSUUSPANKKI
KUHMON OSUUSPANKKI
KUOPION OSUUSPANKKI
KUORTANEEN OSUUSPANKKI
KURUN OSUUSPANKKI
KUUUSAMON OSUUSPANKKI
KUUUSJOEN OSUUSPANKKI
KYMIOEN OSUUSPANKKI
KÄRKÖLÄN OSUUSPANKKI
KÄRSÄMÄEN OSUUSPANKKI
KÄYLÄN OSUUSPANKKI
KÖYLIÖN OSUUSPANKKI
LAPIN OSUUSPANKKI
LAPPO ANDELSBANK
LEHTIMÄEN OSUUSPANKKI
LEMIN OSUUSPANKKI
LEPPÄVIRRRAN OSUUSPANKKI
LIEKSAN OSUUSPANKKI
LIMINGAN OSUUSPANKKI
LIPERIN OSUUSPANKKI
LOIMAAN OSUUSPANKKI

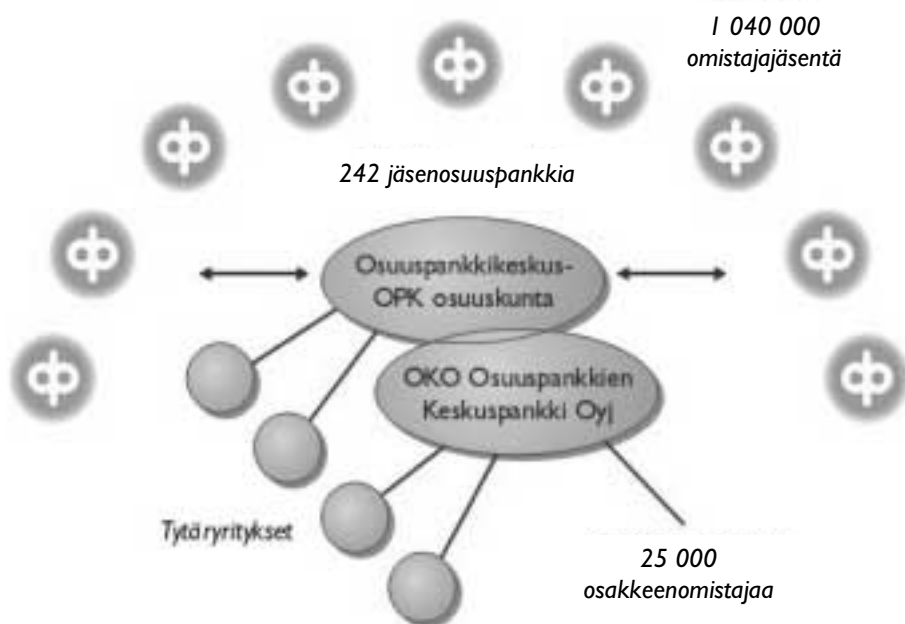
LOIMAAN SEUDUN OSUUSPANKKI
LOKALAHDEN OSUUSPANKKI
LOPEN OSUUSPANKKI
LOUNAIS-SUOMEN OSUUSPANKKI
LUHANGAN OSUUSPANKKI
LUOPIOISTEN OSUUSPANKKI
LUUMÄEN OSUUSPANKKI
LUVIAN OSUUSPANKKI
LÄNSI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI
MAANINGAN OSUUSPANKKI
MARTTILAN OSUUSPANKKI
MASKUN OSUUSPANKKI
MELLILÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
MERIMASKUN OSUUSPANKKI
METSÄMAAN OSUUSPANKKI
MIEHIKKÄLÄN OSUUSPANKKI
MIETTILÄN OSUUSPANKKI
MOUHIJÄRVEN OSUUSPANKKI
MYNÄMÄEN OSUUSPANKKI
MYRSKYLÄN OSUUSPANKKI
MÄNTSÄLÄN OSUUSPANKKI
MÄNTÄN SEUDUN OSUUSPANKKI
NAGU ANDELSBANK
NAKKILAN OSUUSPANKKI
NIINJOEN OSUUSPANKKI
NILSIÄN OSUUSPANKKI
NIVALAN OSUUSPANKKI
NOUSIAISTEN OSUUSPANKKI
NURMEKSEN OSUUSPANKKI
OKO OSUUSPANKKIEN KESKUSPANKKI OYJ
ORIMATTILAN OSUUSPANKKI
ORIPÄÄN OSUUSPANKKI
ORIVEDEN SEUDUN OSUUSPANKKI
OSUUSPANKKI KANTRISALO
OSUUSPANKKI REALUM
OULAISTEN OSUUSPANKKI
OULUN OSUUSPANKKI
OUTOKUMMUN OSUUSPANKKI
PAATTISTEN OSUUSPANKKI
PALTAMON OSUUSPANKKI
PARIKKALAN SEUDUN OSUUSPANKKI
PARKANON OSUUSPANKKI
PEDERSÖRENEJDENS ANDELSBANK
PERHON OSUUSPANKKI
PERNIÖN OSUUSPANKKI
PERÄSEINÄJOEN OSUUSPANKKI
PIEKSAMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
PIELAVEDEN OSUUSPANKKI
PIHTIPUTAAN OSUUSPANKKI
POHJOLAN OSUUSPANKKI
POLVIJÄRVEN OSUUSPANKKI
PORIN SEUDUN OSUUSPANKKI
PORVOON OSUUSPANKKI
POSION OSUUSPANKKI
PUDASJÄRVEN OSUUSPANKKI
PUKKILAN OSUUSPANKKI
PULKKILAN OSUUSPANKKI
PUNKALAITUMEN OSUUSPANKKI
PUOLANGAN OSUUSPANKKI
PURMO ANDELSBANK
PYHÄJÄRVEN OSUUSPANKKI
PYHÄNNÄN OSUUSPANKKI

PÄIJÄT-HÄMEEN OSUUSPANKKI
PÄLKÄNEEN OSUUSPANKKI
PÖYTYÄN OSUUSPANKKI
RAAHEN SEUDUN OSUUSPANKKI
RANTASALMEN OSUUSPANKKI
RANTSILAN OSUUSPANKKI
RAUMAN SEUDUN OSUUSPANKKI
RAUTALAMMIN OSUUSPANKKI
RIIHIMÄEN SEUDUN OSUUSPANKKI
RIISTAVEDEN OSUUSPANKKI
RUHTINANSALMEN OSUUSPANKKI
RUOVEDEN OSUUSPANKKI
RUUKIN OSUUSPANKKI
RYMÄTTYLÄN OSUUSPANKKI
RÄÄKKYLÄN OSUUSPANKKI
SALLAN OSUUSPANKKI
SALON SEUDUN OSUUSPANKKI
SAUVON OSUUSPANKKI
SAVITAIPALEEN OSUUSPANKKI
SAVONLINNAN OSUUSPANKKI
SIDEBY ANDELSBANK
SIIKAJOEN OSUUSPANKKI
SIMPELEEN OSUUSPANKKI
SOMERNIEMEN OSUUSPANKKI
SOMERON OSUUSPANKKI
SONKAJÄRVEN OSUUSPANKKI
SOTKAMON OSUUSPANKKI
STRÖMFORS ANDELSBANK
SULKAVAN OSUUSPANKKI
SUODENNIEMEN OSUUSPANKKI
SUOMUSSALMEN OSUUSPANKKI
SUONENJOEN OSUUSPANKKI
SYSMÄN OSUUSPANKKI
SÄKYLÄN OSUUSPANKKI
TAIVALCOSKEN OSUUSPANKKI
TAIVASSALON OSUUSPANKKI
TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI
TARVASJOEN OSUUSPANKKI
TERVOLAN OSUUSPANKKI
TERVON OSUUSPANKKI
TOHOLAMMIN OSUUSPANKKI
TOIJALAN OSUUSPANKKI
TORNION OSUUSPANKKI
TURUN SEUDUN OSUUSPANKKI
TUUPOVAARAN OSUUSPANKKI
TYRNÄVÄN OSUUSPANKKI
ULLAVAN OSUUSPANKKI
URJALAN OSUUSPANKKI
UTAJÄRVEN OSUUSPANKKI
UUKUNIEMEN OSUUSPANKKI
VAKKA-SUOMEN OSUUSPANKKI
VALKEAKOSKEN OSUUSPANKKI
VALTIMON OSUUSPANKKI
VAMMALAN SEUDUN OSUUSPANKKI
VAMPULAN OSUUSPANKKI
VARKAUDEN OSUUSPANKKI
VARPAISJÄRVEN OSUUSPANKKI
VASA ANDELSBANK
VEHMERSALMEN OSUUSPANKKI
VESANNON OSUUSPANKKI
VETELIN OSUUSPANKKI
VETELINYLIPIÄN OSUUSPANKKI

VIEKIN OSUUSPANKKI
 VIHANNIN OSUUSPANKKI
 VIMPELIN OSUUSPANKKI
 VIROLAHDEN OSUUSPANKKI
 VIRTAIN OSUUSPANKKI
 YLITORNION OSUUSPANKKI
 YLIVIESKAN OSUUSPANKKI
 YLÄNEEN OSUUSPANKKI
 YPÄJÄN OSUUSPANKKI
 ÄHTÄRIN OSUUSPANKKI
 ÖSTNYLANDS ANDELSBANK
 ÖSTRA KORSHOLMS ANDELSBANK
 ÖVERMARK ANDELSBANK

Osuuspankkiryhmään kuuluu yhteensä 247 luottolaitosta, joista 242 on Osuuspankkiryhmän keskusyhteisön Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan ("OPK", "osuuskunta" tai "keskusyhteisö") jäsenosuuspankkeja. Lisäksi Osuuspankkiryhmään kuuluvia luottolaitoksia ovat OPK:n tytäryhtiö ja jäsen OKO Osuuspankkien Keskuspankki Oyj ("OKO") sekä Okopankki Oyj, OP-Kotipankki Oyj, OP-Asuntoluottopankki Oyj ja Osuuspankki Realum. OP-Rahoitus Oy sulautui 31.12.2002 emoyhtiönsä OKOon.

Ryhmärakenne

OPK on merkitty kaupparekisteriin 1.7.1997, osuuskunnan kotipaikka on Helsinki ja sen yritys- ja yhteisötunnus on 0242552-1. Osuuskunnan sääntöjen 2 §:n mukaan sen tarkoituksena on mm. edistää ja tukea tasapuolisesti jäsenluottolaitostensa ja koko osuuspankkiryhmän kehitystä ja yhteistoimintaa, hoitaa kokonaisuutena kilpailukykyisesti jäsenten keskitettyjä luottolaitostoimintaan liittyviä palveluja sekä huolehtia pankkiryhmän edunvalvonnasta. OPK:n varsinaisessa osuuskunnan kokouksessa 3.4.2003 päätettiin toiminimen muuttamisesta. Osuuskunnan uusi toiminimi on Osuuspankkikeskus Osk. Uusi toiminimi otetaan käyttöön vuoden 2003 aikana.

Yritysten välittömät omistussuhteet Osuuspankkiryhmässä

Omistusosuus, %	Osuuspankit	OPK	OKO- konserni	Ryhmä yhteensä
31.12.2002				
OPK	100,0		0,0	100,0
OKO	23,7	41,3		65,0
Okopankki Oyj			100,0	100,0
Opstock Oy			85,6	85,6
Henkivakuutusosakeyhtiö Aurum	26,7	23,4	49,9	100,0
OP-Rahastoyhtiö Oy		100,0		100,0
OP-Kotipankki Oyj	60,7	18,5	20,8	100,0
OP-Asuntoluottopankki Oyj	51,7	44,4	3,9	100,0
FD Finanssidata OY		70,0		70,0
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	78,4	14,9	6,7	100,0
Virtuaalinen Suomi Oy		95,0		95,0

4.2 Osuuspankkiryhmän yhteisvastuu osuuspankkilain mukaan

Nykymuotoinen Osuuspankkiryhmä aloitti toimintansa heinäkuun 1. päivänä 1997. Pankkiryhmän toiminta perustuu elokuussa 1996 voimaan tulleeseen osuuspankkilain muutokseen. Laki on korvattu vuoden 2001 alussa voimaan tulleella lailla osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista, jäljempänä osuuspankkilaki. Osuuspankkiryhmän muodostavat keskusyhteisö OPK, sen jäsenosuuspankit sekä OPK:n ja jäsenosuuspankkien konsolidointiryhmiin kuuluvat yritykset. Lain mukaan Osuuspankkiryhmää valvotaan konsolidoidusti, ja keskusyhteisö ja Osuuspankkiryhmään kuuluvat jäsenpankit vastaavat toistensa veloista ja sitoumuksista. OPK:n jäseninä voivat olla osuuspankkilaissa tarkoitetut luottolaitokset, joiden säännöt tai yhtiöjärjestyksen osuuskunta on hyväksynyt. Jäseneksi ottamisesta päättää hallintoneuvosto.

OPK on osuuspankkilain mukaan velvollinen antamaan jäsenilleen ohjeita niiden toiminnasta maksuvalmiuden, vakavaraisuuden ja riskien hallinnan turvaamiseksi sekä valvomaan jäsenluottolaitosten ja niiden konsolidointiryhmien toimintaa. Ohjeidenanto- ja valvontavelvollisuus ei kuitenkaan anna OPK:lle valtaa määrätä jäsenpankkien liiketoiminnasta. Jokainen jäsenosuuspankki harjoittaa itsenäisesti liiketoimintaansa omien voimavarojensa puitteissa.

Osuuspankkiryhmän maksuvalmiuden on oltava sen toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu. Pankkiryhmän maksuvalmiuden tukena on oltava kassavaranto, joka on vähintään 10 prosenttia laissa tarkemmin määritellyistä konsolidoiduista veloista.

Osuuspankkiryhmään kuuluva yhteisö ei saa ottaa toiminnassaan niin suurta riskiä, että siitä aiheutuu olennainen vaara yhteisön tai koko Osuuspankkiryhmälle lasketulle vakavaraisuudelle. OPK:lla tulee olla koko pankkiryhmän toimintaan ja yksittäisellä jäsenluottolaitoksella omaan toimintaansa nähden riittävät riskien valvontajärjestelmät.

Asiakasriskejä ja omien varojen vähimmäismäärää laskettaessa Osuuspankkiryhmää pidetään yhtenä luottolaitoksena. Osuuspankkiryhmälle on säädetty samansisältöiset yksittäisten asiakaskokonaisuuksien enimmäismäärät kuin luottolaitoksen konsolidointiryhmälle. Osuuspankkiryhmän yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä on kuitenkin rajoitettu pienemmäksi kuin yksittäisellä luottolaitoksella tai sen konsolidointiryhmällä. Yksittäisen asiakasriskin enimmäismäärä on rajoitettu 20 prosenttiin pankkiryhmän omista varoista, kun luottolaitoksilla ja niiden konsolidointiryhmillä asiakasriskin enimmäismäärä on 25 prosenttia.

Yhteisvastuu ja yhteisturva

Jos jäsenluottolaitoksen omat varat vähenevät tappioiden vuoksi niin alhaisiksi, että laissa määritellyt selvitystilan edellytykset täyttyvät, OPK:lla on oikeus periä jäsenluottolaitoksiltaan OPK:n säännöissä mainituin perustein ylimääräisiä maksuja tilikauden aikana enintään viisi tuhannesosaa jäsenluottolaitosten viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlasketusta loppusummasta käytettäväksi jäsenluottolaitoksen selvitystilan ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin.

Keskusyhteisö ja jäsenluottolaitokset ovat yhteisvastuussa niistä selvitystilassa olevan keskusyhteisön tai jäsenluottolaitoksen veloista, joita ei saada suoritetuksi sen varoista. Vastuu jakautuu keskusyhteisön ja jäsenluottolaitosten kesken viimeksi vahvistettujen taseiden loppusumman mukaisessa suhteessa.

4.3 Tiedot osuuspankkiryhmän hallinnosta

Osuuspankkiryhmä on Suomessa ainutlaatuinen, erityislainsäädännöllä säädelty taloudellinen kokonaisuus. Toimintamallille löytyy kuitenkin useita menestyviä esikuvia muualta Euroopasta, esim. hollantilainen Rabobank.

Ryhmän keskusyhteisössä OPK:ssa ylin päätösvalta on osuuskunnan kokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. Operatiivista päätösvaltaa käyttää hallintoneuvoston valitsema johtokunta.

Pankkiryhmän keskuspankki OKO on keskusyhteisö OPK:n tytäryhtiö. OKOssa ylin päätösvalta on yhtiökokouksella ja sen valitsemalla hallintoneuvostolla. OKOn hallintoneuvoston enemmistö koostuu OPK:n hallintoneuvoston jäsenistä. OPK:n johtokunnan puheenjohtaja toimii myös OKOn johtokunnan puheenjohtajana. OKOssa operatiivista päätösvaltaa käyttää hallintoneuvoston valitsema johtokunta.

Osuuspankeissa ylintä päätösvaltaa käyttää omistajajäsenistä muodostuva osuuskunnan kokous tai edustajisto, joka valitsee pankille hallintoneuvoston. Hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen.

Osuuspankkien hallitusten ja hallintoneuvostojen jäsenten tiedot ilmenevät kunkin osuuspankin tilinpäätöksestä.

Osuuspankkikeskuksen hallinto

Varsinainen osuuskunnan kokous pidetään kerran vuodessa hallintoneuvoston määräämänä päivänä ennen toukokuun loppua. Kokouksessa käytettäviä äänimääriä laskettaessa jäsen saa osuusmaksujen perusteella yhtä monta ääntä kuin sillä on maksettuja osuusmaksuja.

OPK:n hallintoneuvostoon kuuluu vähintään 32 ja enintään 36 jäsentä siten että jokaisen osuuspankkiliiton alueelta valitaan vähintään yksi jäsen. Hallintoneuvostoon ei voida valita jäsentä, sellaisesta jäsenpankista, joka on saanut kuluvan tai viiden edellisen kalenterivuoden aikana avustuslainaa, avustusta, takausta tai pääomasijoitusta. Hallintoneuvosto valitsee keskuudestaan itselleen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa.

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa, että osuuskunnan toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti lain ja sääntöjen sekä jäsenten ja Osuuspankkiryhmän edun mukaisesti ja että vahvistettuja ohjeita ja osuuskunnan päätöksiä noudatetaan.

OPK:n hallituksena toimii johtokunta, jonka tehtävänä on osuuskunnan toiminnan johtaminen lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan.

Hallintoneuvoston jäsenet ja heidän pääasiallinen toimensa 8.5.2003

<i>Nimi:</i>	<i>Osoite:</i>	<i>Päätehtävä:</i>
Puheenjohtaja: Seppo Penttinen	Lappeenrannan teknillinen korkeakoulu Täydennyskoulutuskeskus PL 20, 53851 LAPPEENRANTA	professori
Varapuheenjohtaja: Pertti Ruotsalainen	Turun yliopistollinen keskussairaala PL 52, 20521 TURKU	sairaalfyysikko
Varapuheenjohtaja: Simo Kauppi	Rauman Seudun Osuuspankki PL 49, 26100 RAUMA	toimitusjohtaja
Paavo Aho	Napantie, 27, 45610 KORIA	eversti evp
Erkki Airaksinen	Kuhmon Osuuspankki Koulukatu 10, 88900 KUHMO	toimitusjohtaja
Erkki Alatalo	StoraEnso Oyj Metsä Rantatie 19, 94400 KEMINMAA	hankintaesimies
Ola Eklund	Ympäristökeskus PL 20, 10300 KARJAA	toimitusjohtaja
Paavo Haapakoski	Parhalahden ala-aste Parhalahdentie 68, 86110 PARHALAHTI	koulunjohtaja
Ilkka Heinonen	Haapajärven ammatti-instituutti Erkkiläntie 1, 85800 HAAPAJÄRVI	rehtori
Mauri Hietala	Seinäjoen kaupunki PL 215, 60101 SEINÄJOKI	elinkeino-toimenjohtaja
Jukka Hulkkonen	Salon Seudun Osuuspankki PL 46, 24101 SALO	toimitusjohtaja
Esa Härmälä	Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry PL 510, 00101 HELSINKI	johtokunnan puheenjohtaja
Seppo Junttila	Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry PL 248, 00171 HELSINKI	pääsihteeri
Risto Kiljunen	Etelä-Karjalan Osuuspankki PL 44, 53101 LAPPEENRANTA	toimitusjohtaja
Paavo Kurttila	Pudasjärven Osuuspankki Toritie 1, 93100 PUDASJÄRVI	toimitusjohtaja
Jari Laaksonen	Etelä-Päijänteen Osuuspankki Rusthollintie 1, 17200 VÄÄKSY	toimitusjohtaja
Erkki Laatikainen	Keskisuomalainen Oy PL 159, 40101 JYVÄSKYLÄ	päätoimittaja
Markku Lappalainen	Keski-Karjalan paikallislehti Oy Pokentie 8, 82500 KITEE	toimitusjohtaja
Jorma Lehikoinen	Lieksan Osuuspankki Pielisentie 9, 81700 LIEKSA	toimitusjohtaja
Pentti Mäkelä	Alajärven Osuuspankki Keskuskatu 9, 62900 ALAJÄRVI	toimitusjohtaja
Teuvo Mäkinen	Mäntsälän lukio Nordenskiöldintie 2, 04600 MÄNTSÄLÄ	lukion rehtori
Matti Niemelä	Desk Kasteam Oy Turuntie 2, 00370 HELSINKI	hallituksen puheenjohtaja

Ulf Nylund	Vaasan Osuuspankki Alatori, 65100 VAASA	toimitusjohtaja
Heikki Oja	Aholantie 42, 95300 TERVOLA	maanviljelijä
Jaakko Ojanperä	Kuopion Osuuspankki PL 47, 70101 KUOPIO	toimitusjohtaja
Jorma Pere	Pintos Oy Pysäköintie 70, 27510 EURA	toimitusjohtaja
Jukka Ramstedt	Porin Seudun Osuuspankki PL 61, 28101 PORI	toimitusjohtaja
Erkki Rämö	Kummunmäentie 19, 51900 JUVA	rehtori
Pauli Salminen	Loimaan seutukunnan kehittämiskeskus Kauppalankatu 2, 32200 LOIMAA	toimitusjohtaja
Tuire Santamäki-Vuori	Kunta-alan ammattiliitto KTV ry PL 101, 00531 HELSINKI	puheenjohtaja
Juhani Suoramaa	Rakennustoimisto M.Suoramaa Oy Ilvaninkatu 8, 26100 RAUMA	toimitusjohtaja
Martti Talja	Kielokuja 8 35800 MÄNTTÄ	kehityspäällikkö
Heikki Teräväinen	Toijalan Osuuspankki Valtatie 8, 37800 TOIJALA	toimitusjohtaja
Erkki Tuovinen	Sonkajärven Metsänhoitoyhdistys Kyröntie 4, 74300 SONKAJÄRVI	toiminnanjohtaja
Pekka Vilhunen	Varkauden Osuuspankki PL 190, 78201 VARKAUS	toimitusjohtaja
Keijo Väänänen	Oulun yliopisto, Matemaattisten tieteiden laitos PL 333, 90571 OULU	professori

OPK:n johtokunta 8.5.2003

Keskusyhteisön johtokuntaan kuuluu puheenjohtaja, joka nimetään pääjohtajaksi ja toimitusjohtaja, joka toimii johtokunnan varapuheenjohtajana sekä vähintään kaksi ja enintään neljä muuta jäsentä ja neljä varajäsentä. Johtokunnan tehtävänä on osuuskunnan toiminnan johtaminen lain ja osuuskunnan sääntöjen mukaan.

Jäsenet:

Tehtävä:

Antti Tanskanen	pääjohtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien puheenjohtaja
Reijo Karhinen	OPK:n toimitusjohtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien varapuheenjohtaja
Mikael Silvennoinen	OKOn toimitusjohtaja, OKOn ja OPK:n johtokuntien jäsen
Erkki Böös	Asiakasliiketoiminnon johtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien jäsen
Pekka Jaakkola	Ryhmäohjaustoiminnon johtaja, OPK:n johtokunnan jäsen
Heikki Vitie	Palvelutoiminnon johtaja, OPK:n ja OKOn johtokuntien jäsen

Varajäsenet:

Esko Hollman

Matti Korkeela

Raimo Tammilehto

Johtokunnan jäsenten työosoite on
Teollisuuskatu 1 b
00510 Helsinki.

Tehtävä:

Lakiasiaan johtaja,
OPK:n johtokunnan varajäsen

Palveluverkoston kehittämisestä
vastaava johtaja, OPK:n johtokunnan
varajäsen

Maaseuturahoituksesta vastaava johtaja,
OPK:n ja OKOn johtokuntien
varajäsen

4.4 Tiedot osuuspankki-ryhmän pääomasta

Osuuspankkiryhmän tilinpäätöksestä on säädetty osuuspankkilaisissa. Osuuspankkilain mukaan pankkiryhmän tilinpäätös yhdistellään noudattaen soveltuvin osin luottolaitoksen konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteita. Rahoitustarkastus on antanut yksityiskohtaisempia määräyksiä tilinpäätöksen laatimisesta. Pankkiryhmän tilinpäätöksessä noudatettavien periaatteiden mukaan pankkiryhmän omat pääomat muodostuvat viime kädessä niistä OKOn A-sarjan osakkeista ja osuuspankkien osuusmaksuista, jotka ovat pankkiryhmän ulkopuolisten tahojen omistuksessa.

OKOn osakepääoma

31.12.2002 OKOn kokonaisuudessaan maksettu osakepääoma muodostui seuraavasti:

	A-sarja	K-sarja	Yhteensä	Pankkiryhmän ulkopuolinen omistus (A-sarja)
Osakepääoma, euroa	149 801 597	46 626 092	196 427 689	68 749 691
Osakkeita, kpl	35 618 622	11 086 378	46 705 000	16 346 750
Osuus osakepääomasta %	76,3	23,7	100,0	35,0
Äänivalta/osake	1	5		1
Osuus äänistä %	39,1	60,9	100,0	18

OKOn osakepääomassa ei ole 31.12.2002 jälkeen tapahtunut merkittäviä muutoksia.

OKOn osakkeiden kirjanpidollinen vasta-arvo on 4,21 euroa. Vasta-arvo ei ole tarkka. OKO ei ole hankkinut omia osakkeita eikä OKOn johtokuntaa ole valtuutettu hankkimaan tai luovuttamaan omia osakkeita.

OKOn osakkeiden hankintaa koskevat rajoitukset:

A-sarjan osakkeet on yleisölle tarkoitettuja Helsingin Pörssissä noteerattavia osakkeita, joiden hankintaa ei ole rajoitettu.

K-sarjan osakkeita voivat omistaa vain jäsenosuuspankit, osuuspankkiosakeyhtiöt ja OPK.

K-sarjan osake voidaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröityjen osakkeiden osalta arvo-osuusrekisteriin merkityn omaisuudenhoitajan kirjallisesta vaatimuksesta muuntaa A-sarjan osakkeeksi yhtiöjärjestyksessä määrättyjen osakelajien vähimmäis- ja enimmäismäärien puitteissa.

Osinkoa jaettaessa, A-sarjan osakkeet oikeuttavat voitonjakoon, joka on vähintään yhden (1) prosenttiyksikön korkeampi kuin K-sarjan osakkeille maksettava osinko.

Osuuspankkien osuuspääoma

Osuuspankkien peruspääoma muodostuu osuuspääomasta ja pääosassa osuuspankeista myös lisäosuuspääomasta. Varsinaisten osuusmaksujen suuruus ja jäsenyyden edellyttämien osuusmaksujen määrä vaihtelee osuuspankeittain. Pääosassa osuuspankkeja jäseneksi pääseminen edellyttää alle 200 euron sijoitusta. Varsinaiselle osuuspääomalle voidaan maksaa korkoa. Lisäosuusmaksuille maksetaan yleensä korkeampaa korkoa kuin varsinaiselle osuuspääomalle.

Miljoonaa euroa 31.12.2002	Osuuspankkien taseissa	Ryhmän sis. omistus	Op-ryhmän taseessa
Osuuspankkien varsinainen osuuspääoma	110	8	102
Osuuspankkien lisäosuuspääoma	547	8	547
Yhteensä	657	8	649

Vuoden 2002 lopussa osuuspankkien maksamattomien osuuspääomien määrä oli alle 300.000 euroa. Maksamattomien osuuspääomien osalta ei ole tiedossa merkittäviä muutoksia. Irtisanottujen varsinaisten osuusmaksujen määrä oli 31.12.2002 4 miljoonaa euroa ja lisäosuusmaksujen 75 miljoonaa euroa.

Liikkeeseen lasketut vaihtovelkakirja- ja optiolainat sekä optio-oikeudet

OKOn ylimääräinen yhtiökokous päätti 30.6.1999 pankin johdon ehdotuksen mukaisesti, että OKOssa ja Osuuspankkikeskuksessa otetaan käyttöön koko henkilökuntaa koskeva optioperusteinen kannustejärjestelmä. Optiolainaa tarjottiin OKO-konsernin, OPK:n ja muiden tytäryhtiöiden, Osuuspankkien Keskinäisen Vakuutusyhtiön; osuuspankkien Eläkekassan ja Osuuspankkiryhmän tutkimissäätien henkilöstön sekä OKOn kokonaan omistaman tytäryhtiön OP-Sijoitus Oy:n merkittäväksi. Optiolainan määrä on 460 000 euroa ja laina oli merkittävässä 6.-17.9.1999. Koroton laina maksettiin takaisin 15.10.2002.

Lainaan liittyvät optiotodistukset oikeuttavat merkitsemään OKOn A-sarjan osakkeita yhteensä enintään 4 600 000 kappaletta. Osakkeen merkintähinta on 10,99 euroa eli OKOn A-sarjan osakkeen vaihdolla painotettu keskikurssi Helsingin Pörssissä toukokuussa 1999 lisätynä 27 prosentilla. Osakkeen merkintähintaa alennetaan merkintähinnan määrätymisjakson jälkeen ja ennen osakemerkintää jaettavien osinkojen määrällä kunkin osingonjaon täsmäytyspäivänä. Osakkeiden merkintähinta on 8.4.2003 lukien 7,17 euroa osakkeelta. Osakkeiden merkintäaika alkoi porrastetusti 1.10.2002 ja alkaa seuraavaksi 1.10.2004. Osakemerkinnän aika päättyy kaikilla optiotodistuksilla 30.10.2006. Jos kaikki optiotodistusten oikeuttamat osakkeet merkitään, oikeuttavat ne yhteensä 8,96 %:n omistusosuuteen ja 4,6 %:n äänioikeuteen.

OKOn varsinainen yhtiökokous 3.4.2003 valtuutti hallintoneuvoston vuoden ajaksi yhtiökokouksesta lukien päättämään osakepääoman korottamisesta uusmerkinnällä, vaihtovelkakirjalainojen ottamisesta ja/tai optio-oikeuksien antamisesta. Uusmerkinnässä annettavien, vaihtovelkakirjoja vastaan vaihdettavien ja optio-oikeuksien nojalla merkittävien uusien A-sarjan osakkeiden yhteenlaskettu määrä saa olla enintään 9 000 000 kappaletta. Edellä tarkoitettu valtuutus käsittää myös oikeuden poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä uusia osakkeita, vaihtovelkakirjoja ja optio-oikeuksia. Osakkeenomistajille kuuluvasta merkintäoikeudesta voidaan poiketa vain pankin vakavaraisuuden turvaamiseksi tai yritys- ja toimialajärjestelyjen yhteydessä, jos siihen on pankin kannalta painava taloudellinen syy.

Osuuspankkiryhmään kuuluvat yhteisöt eivät ole laskeneet liikkeelle optio- tai vaihtovelkakirjalainoja tai optio-oikeuksia.

Pääomalainat

Yksittäiset osuuspankit ovat laskeneet osuuspankkiryhmään kuuluvien yhteisöjen merkittäväksi luottolaitostoinnasta annetun lain 36 §:n mukaisia pääomalainoja. Lainoille voidaan maksaa korkoa vain voitonjakokelpoisista varoista ja ne voidaan maksaa pois vain Rahoitustarkastuksen luvalla, laissa määriteltujen edellytysten täytyessä.

Osuuspankkiryhmän taseessa ei ole pääomalainoja, koska pankkiryhmään kuuluvat luottolaitokset eivät ole laskeneet liikkeelle ryhmän ulkopuolelle suunnattuja pääomalainoja.

4.5 Tiedot osuuspankkiryhmän toimialoista ja toimipaikoista

Toimialat ja toimipaikat

Osuuspankkiryhmään kuuluvat yritykset harjoittavat pankki-toimintaa ja sitä tukevaa toimintaa osuuspankkiryhmän sisäisen työnjaon mukaisesti. OPK:n jäsenpankit keskittyvät asiakasliiketoimintaan, ja kehittämis- ja palvelukeskuksena toimiva OPK edistää ja tukee niiden liiketoimintaa sekä vastaa ryhmäohjauksesta ja edunvalvonnasta.

OKO-konserni, jonka toimipaikka on Helsingissä, on liikevaihdoltaan merkittävin osuuspankkiryhmän yksiköistä.

Osuuspankit ovat itsenäisiä, paikallista vähittäispankkitoimintaa harjoittavia talletuspankkeja. Osuuspankit tarjoavat toimialueensa palkansaaja- ja pk-yrityksiä varten, maa- ja metsätalousasiakkaille ja julkiselle sektorille nykyaikaiset ja kilpailukyiset pankkipalvelut. Pääkaupunkiseudulla vastaava vähittäispankkitoimintaa harjoittaa OKOn täysin omistama tytäryhtiö Okopankki Oyj.

Osuuspankkiryhmällä oli vuoden 2002 lopussa 692 konttoria ja 34 palvelupistettä, joissa oli henkilöstöä 8 937. Osuuspankkiryhmä tarjoaa pankkipalveluja myös puhelinpankkipalveluna sekä Internet-palveluna.

OKO ja sen tytäryhtiöt

OPK:n merkittävin tytäryhtiö OKO on liikepankki, joka toimii Osuuspankkiryhmän keskuspankkina ja vastaa ryhmän maksuvalmiudesta sekä hoitaa ryhmän kansainvälisen liiketoiminnan. OKOn liiketoiminta-alueet ovat yritys pankkitoiminta, investointipankkitoiminta, vähittäispankkitoiminta sekä keskuspankkitoiminta ja varainhallinta. OKO-konserni keskittyy palvelemaan kotimaisia asiakkaita ja tarjoaa heille monipuoliset rahoitus-, sijoitus- ja maksuliikepalvelut. Ulkomaisille asiakkaille OKO tarjoaa pankkipalveluja heidän Suomeen suuntautuvan liiketoimintansa tarpeisiin.

Okopankki Oyj on OKOn tytäryhtiö, joka harjoittaa vähittäispankkitoimintaa pääkaupunkiseudulla.

Opstock Oy (Opstock) on arvopaperivälitystä, corporate finance -toimintaa, omaisuudenhoitoa ja sijoitustutkimusta harjoittava yhtiö. Pankkiryhmän investointipankkitoiminta on keskitetty Opstockiin. Osuuspankkien ja niiden asiakkaiden arvopaperivälitys hoidetaan Opstockin kautta.

Muut OPK:n tytäryritykset

Henkivakuutusosakeyhtiö Aurumiin (Aurum) on keskitetty pankkiryhmän henkivakuutusliiketoiminta ja sen kehittäminen. Aurumin tuotevalikoimaan kuuluu kattavat henki-, eläke- ja sijoitusvakuutuspalvelut. Aurumin yhtiökokous päätti 2.4.2003 muuttaa yhtiön toiminimen OP-Henkivakuutus Oy:ksi. Uusi toiminimi otetaan käyttöön tämän vuoden aikana.

OP-Rahastoyhtiö Oy (Rahastoyhtiö) hallinnoi Osuuspankkiryhmän sijoitusrahastoja. Rahastoyhtiö käyttää rahastosuukien myynnissä osuuspankkien ja Okopankin palveluverkostoa sekä pankkiryhmän Internet-palveluita.

OP-Asuntoluottopankki Oyj (OPA) myöntää osuuspankkien kautta pitkäaikaisia asuntoluottoja turvaavia vakuuksia vastaan. OPA rahoittaa toimintansa laskemalla liikkeeseen OP-asunto-obligaatioita.

OP-Kotipankki Oyj (Kotipankki) on pankkiryhmän suorapankki ja se keskittyy vakuudettomien kulutusluottojen myyntiin ja hallinointiin. Kotipankin keskeisiä tuotteita ovat Osuuspankkiryhmän kortteihin liitettävä kultakorttiluotto ja KultakorttiMasterCard.

FD Finanssidata Oy on tietotekniikkayhtiö, joka toimii pankkiryhmän tietojärjestelmien integroijana ja tuottaa ryhmälle tietoteknisiä kehittämis-, ylläpito- ja tuotantopalveluita.

Virtuaalinen Suomi Oy on vuonna 1999 perustettu yhtiö, joka kehittää ja markkinoi Internet-pohjaisia verkkopalveluja.

Osuuspankki Realum on omaisuudenhoitopankki, jonka toiminta päättyi kun se sulautetaan OPK:hon vuonna 2003.

Osuuspankkiryhmällä on Suomen kattavin toimipaikka-verkosto, yhteensä 692 konttoria ja 34 palvelupistettä. Lisäksi OKOlla on edustustot Tallinnassa ja Pietarissa. OKOn Tukholman-sivukonttori päätettiin tammikuussa 2003 lakkauttaa kesäkuun 2003 loppuun mennessä. OKO on sopinut yhteistyöstä ruotsalaisen FöreningsSparbankenin kanssa, joka tarjoaa vastaisuudessa Osuuspankkiryhmän yritysasiakkaille palveluita Ruotsissa.

Kiinteistöt

Osuuspankkiryhmään kuuluvat pankit toimivat pääsääntöisesti itse omistamissaan toimitiloissa. Pankkiryhmän omassa käytössä olevan kiinteistöomaisuuden sitoutunut pääoma oli vuoden 2002 lopussa 413 miljoonaa euroa ja kirjanpitoarvo oli 365 miljoonaa euroa.

Osuuspankkiryhmän muuhun kuin omassa käytössä olevaan kiinteistöomaisuuteen sitoutunut pääoma oli vuoden 2002 lopussa 868 miljoonaa euroa ja kirjanpitoarvo oli 743 miljoonaa euroa. Pankkiryhmän tilinpäätöksen liitetiedossa 21 on yksityiskohtaisempaa informaatiota tästä omaisuusmassasta. Osuuspankkiryhmän kiinteistöomaisuuden omaisuusmassa ei ole muuttunut merkittävästi vuoden 2002 aikana.

4.6 Tiedot osuuspankkiryhmän taloudellisesta asemasta

Osuuspankkiryhmään kuuluvilla yhteisöillä ei ole patenteja, lisenssejä, lupia, tuotanto-, toimitus-, päämies- tai muita vastaavia sopimuksia taikka uusia tuotantomenetelmiä, jotka vaikuttavat olennaisesti pankkiryhmän liiketoimintaan tai kannattavuuteen.

Pankkiryhmään kuuluvilla yhtiöillä ei ole tällä hetkellä käynnissä sellaisia oikeudenkäyntejä tai välimiesmenettelyjä, joilla olisi merkittävä vaikutus pankkiryhmän tulokseen. Yhtiöt ovat kuitenkin normaalin liiketoimintansa puitteissa osapuolina useissa viranomaismenettelyissä ja oikeudenkäynneissä, joiden ei arvioida yhdessä tai erikseen vaikuttavan merkittävästi konsernin taloudelliseen asemaan.

4.7 Tiedot osuuspankkiryhmän investointitoiminnasta

Sijoitustoiminta

Saamistodistukset (Me)	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999
Luovutettavaksi tarkoitetut	3457	4327	2200	2846
Muut	745	819	821	958
Osakkeet ja osuudet (Me)	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999
Luovutettavaksi tarkoitetut				
Julkisesti noteeratut	111	159	85	85
Muut	32	28	26	21
Muut				
Julkisesti noteeratut	10	0	197	1
Muut	38	49	48	45

Muu investointitoiminta

Pankkiryhmän liiketoiminnan luonteen ja pankkiliiketoiminnan yleisten kehitysnäkymien vuoksi pankkiryhmän investoinnit kohdistuvat pääasiassa aineettomiin hyödykkeisiin. Aineettomat investoinnit kohdistuvat pääasiassa pankkipalvelutoiminnassa välttämättömien atk-ohjelmistojen ja verkkopalveluiden kehittämiseen. Pankkiryhmän sisäisen työnjaon mukaan nämä investoinnit tehdään pääosin Osuuspankkikeskuksessa.

Osuuspankkiryhmä ajanmukaistaa lähivuosina konttoriverkkonsa vastaamaan muuttuneen asiakaskäyttäytymisen painopisteitä. Uudistuksen tarkoituksena on vahvistaa asiantuntijapalveluiden roolia, joustavoittaa rutiinipalveluiden tarjontaa sekä yleensä lisätä pankkiasioinnin viihtyisyyttä. Vuoden lopussa 13 konttoria oli uudistettu pankkiryhmän uuden konttorikonseptin mukaisiksi ja 27 konttorin uudistus oli aloitettu. Investoinnin arvo seuraavan viiden vuoden aikana on noin 80 miljoonaa euroa.

4.8 Tiedot liikkeeseenlaskijan muista sitoumuksista

Joukkovelkakirjojen kokonaismäärä

Osuuspankkiryhmään kuuluvat yhteisöt ovat laskeneet liikkeelle joukkolainoja kirjanpitoarvoin seuraavasti (ryhmän sisäisten erien eliminoimisen jälkeen):

Yhteensä (Me)	31.12.2002	31.12.2001	31.12.2000	31.12.1999
Joukkovelkakirjalainat	1170	1131	1270	522
Muut liikkeeseenlasketut vakuudettomat velkakirjat	3367	2595	2358	3131
Debenturi- ja muut lainat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	576	696	670	743

Muut velat ja sitoumukset ilmenevät Osuuspankkiryhmän tilinpäätöksestä sivuilta 40-41.

Pankkiryhmän liikkeelle laskemista joukkolainoista 31.3.2003 vakuudellisten joukkolainojen osuus on 134.029.920 euroa.

Pankkiryhmään kuuluvan OP-Asuntoluottopankki Oy:n liikkeelle laskemien vakuudellisten joukkovelkakirjalainojen, kiinnitysluottopankkilain mukaisten OP-Asunto-obligaatioiden määrä oli 28.2.2002 mennessä 48.622.860 euroa.

Pankkiryhmän taseen ulkopuolista sitoumuksista on tehty selko Osuuspankkiryhmän tilinpäätöksen liitetiedossa kohdassa 40.

4.9 Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunnan johtokunnan ilmoitus Osuuspankkiryhmän tilinpäätöksen 31.12.2002 jälkeisistä olennaisista tapahtumista ja tulevaisuuden näkymistä

Osuuspankkiryhmän osavuosisikatsaus 1.1.-31.3.2003 julkistettiin 8.5.2003. Siinä esitettyä arviota vuoden 2003 tulonäkymistä ei ole syytä muuttaa.

Vuonna 2003 pankkiryhmän markkina-aseman odotetaan vahvistuvan edelleen, ja liikevoiton odotetaan muodostuvan samantasoiseksi kuin vuonna 2002.

Tulosarvio perustuu oletukseen, että toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä ennakoimattomia muutoksia.

Osuuspankkiryhmän osavuosisikatsaus tammi-kesäkuulta 2003 julkistetaan 7.8.2003.

Helsingissä 8. päivänä toukokuuta 2003
Osuuspankkikeskus-OPK osuuskunta
Johtokunta

5. LIIKKEESEENLASKIJOIDEN TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

TUNNUSLUKUJA ESITETTYNÄ EUROINA OSUUSPANKKEISTA 1998–2002

TÄHDELLÄ (*) MERKITYJEN OSUUSPANKKIEN TUNNUSLUVUT OVAT KONSERNIN TUNNUSLUKUJA KYSEISILTÄ VUOSILTA.

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta	Uuden lopun tase, Me	Oman pääoman tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Oman pääoman sis. pääomailmat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuusuhdeleku (%)
ANDELSBANKEN FÖR ÅLAND	*	5,3	15,9	0,8	15,9	0,8	89,7	5,3	1,1	1,0	17,0	5,9	1,2	11,0	
	*	5,3	12,5	0,7	12,5	0,7	93,5	6,3	1,1	0,7	11,3	6,8	1,2	11,7	
	*	6,3	7,4	0,5	7,4	0,5	95,9	6,6	1,1	0,7	10,0	6,9	1,3	11,4	
	*	6,5	6,7	0,4	6,7	0,4	99,0	6,9	1,1	0,3	4,6	7,0	1,3	11,8	
	*	6,0	8,0	0,5	8,0	0,5	104,0	6,7	1,1	0,4	5,2	6,5	1,2	11,2	
ANDELSBANKEN RASEBORG	*	8,4	10,0	1,0	12,4	1,0	121,9	9,7	1,6	0,4	5,2	8,0	1,3	13,3	
	*	8,0	13,5	0,5	128,9	10,3	128,9	10,3	0,0	0,5	6,5	8,0	1,3	12,7	
	*	9,6	20,0	1,2	134,6	12,3	134,6	12,3	0,0	0,9	10,2	9,6	1,4	14,1	
	*	10,6	8,6	0,9	148,5	13,7	148,5	13,7	0,0	0,3	3,4	9,6	1,3	14,1	
	*	10,0	-2,5	-0,3	162,1	13,9	162,1	13,9	0,0	-0,2	-1,7	8,9	1,2	13,4	
ASKOLAN OSUUSPANKKI	*	1,7	22,4	0,2	6,4	0,2	25,2	1,8	0,0	1,5	19,8	7,5	1,4	15,8	
	*	1,6	29,4	0,1	8,1	0,1	27,1	2,1	0,0	1,1	15,2	7,6	1,6	14,7	
	*	2,1	38,9	0,8	38,9	29,8	3,1	3,1	0,0	2,0	22,7	9,8	2,0	17,4	
	*	2,4	41,4	1,0	41,4	33,7	4,1	4,1	0,0	2,2	20,3	12,1	2,2	20,9	
	*	2,2	38,5	0,9	38,5	36,9	4,9	4,9	0,0	1,7	13,4	13,4	2,0	23,5	
ELIMÄEN OSUUSPANKKI	*	5,2	13,2	0,7	13,2	0,7	85,0	7,0	0,0	0,6	6,9	8,9	1,3	17,0	
	*	4,9	11,9	0,6	11,9	0,6	89,3	8,4	0,0	0,7	7,0	10,1	1,2	17,9	
	*	6,0	12,4	0,7	12,4	0,7	94,5	10,0	0,0	0,7	6,3	11,2	1,2	19,9	
	*	6,1	12,3	0,8	12,3	0,8	96,2	12,0	0,0	0,6	4,7	13,1	1,2	22,5	
	*	6,0	17,3	1,0	17,3	1,0	103,7	12,4	0,0	0,0	0,0	12,5	1,4	21,3	
ETELÄ-KARJALAN OSUUSPANKKI		29,8	30,7	-3,4	-11,5	443,8	61,2	61,2	0,0	1,5	10,8	13,6	1,6	21,1	
		28,7	38,6	11,2	39,0	468,4	61,9	61,9	0,0	1,7	13,6	13,1	1,9	20,6	
		35,0	37,2	13,1	37,4	493,0	83,5	83,5	0,0	2,1	13,6	16,5	1,9	25,4	
		38,8	37,3	14,5	37,3	545,0	98,7	98,7	0,0	2,0	11,6	17,6	2,0	28,8	
		34,3	32,7	11,2	32,7	598,9	107,0	107,0	0,0	1,4	7,9	17,2	1,7	28,4	
ETELÄ-POHJANMAAN OSUUSPANKKI	*	22,3	21,2	0,9	3,8	345,1	26,8	26,8	0,0	1,3	17,5	7,8	1,4	14,4	
	*	21,6	31,4	0,7	3,3	364,8	27,1	27,1	0,0	1,3	17,7	7,4	1,6	11,6	
		24,7	24,7	5,7	23,2	389,7	36,2	36,2	0,0	1,2	14,4	8,7	1,5	13,3	
		26,8	21,8	5,8	21,8	420,5	43,0	43,0	0,0	1,2	12,9	9,5	1,5	14,7	
		24,8	19,3	4,8	19,3	457,0	47,8	47,8	0,0	0,8	8,3	9,7	1,4	15,1	
ETELÄ-SAVON OSUUSPANKKI		17,7	36,7	0,1	0,5	257,5	25,2	25,2	0,0	1,9	20,3	9,2	1,4	13,0	
		18,0	33,4	4,8	26,5	285,0	28,0	28,0	0,0	1,6	17,4	8,7	1,8	13,0	
		21,6	32,7	7,1	32,7	300,3	33,0	33,0	0,0	1,8	18,1	10,3	1,9	14,7	
		23,1	35,3	8,1	35,3	322,8	38,5	38,5	0,0	1,9	17,3	11,1	1,9	16,1	
		21,7	27,8	6,0	27,8	364,6	43,1	43,1	0,0	1,2	11,3	11,0	1,6	16,0	
EURAN OSUUSPANKKI	*	3,5	14,9	0,5	14,9	51,5	4,6	4,6	0,0	1,5	16,1	9,1	1,7	15,3	
	*	3,3	5,2	0,2	5,2	51,6	4,9	4,9	0,0	0,2	3,9	9,7	1,1	15,4	
	*	3,6	22,0	0,8	22,0	51,5	5,2	5,2	0,0	1,1	11,0	10,4	1,4	15,7	
	*	3,8	34,8	1,3	34,8	54,1	6,0	6,0	0,0	1,7	15,6	11,6	2,1	16,7	
	*	3,4	33,9	1,2	33,9	61,1	6,8	6,8	0,0	1,4	11,7	12,8	1,7	19,2	
FORSSAN SEUDUN OSUUSPANKKI	*	10,0	11,5	-1,3	-12,7	162,8	13,2	13,2	0,0	0,7	9,0	8,1	1,3	14,3	
	*	9,2	8,1	0,7	7,4	165,4	14,7	14,7	0,0	0,2	2,7	8,9	1,2	14,4	
	*	10,6	18,4	1,9	18,4	170,0	18,4	18,4	0,0	0,9	9,4	10,8	1,4	17,8	
	*	11,3	15,9	1,8	15,9	181,0	18,9	18,9	0,0	0,8	7,8	10,4	1,4	17,2	
	*	10,3	17,7	1,8	17,7	188,5	19,3	19,3	0,0	0,7	6,6	10,2	1,3	15,9	

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %-na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %-na liikevaihdosta	Uuden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Oman pääoman tuotto-% (ROA)	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omavaraisuusaste (%)	Tuotot/kulut	Vakavaraisuusindeksi (%)
1998		2,1	0,6	26,5	0,1	5,6	34,5	4,5	0,0	1,2	9,6	13,0	1,5	19,1
1999		2,1	0,6	29,4	0,1	5,6	37,6	3,7	0,0	1,2	10,4	11,1	1,7	16,7
2000		2,6	0,9	34,5	0,9	34,5	41,0	5,3	0,0	1,6	14,0	12,4	2,0	18,7
2001		3,0	0,9	31,7	0,9	31,7	44,9	6,1	0,0	1,5	12,2	12,9	1,8	19,3
2002		2,8	0,7	26,7	0,7	26,7	49,9	6,7	0,0	1,1	8,8	12,7	1,6	19,4
1998	*	5,8	1,8	31,4	-0,7	-11,9	87,9	13,3	0,0	1,5	10,0	15,1	1,7	22,5
1999	*	5,5	2,1	38,0	2,1	38,0	92,6	14,9	0,0	1,6	10,3	16,1	1,9	24,0
2000		6,6	1,7	26,2	1,7	26,2	104,1	17,3	0,0	1,3	7,7	16,1	2,3	25,8
2001		7,6	2,5	33,3	2,5	33,3	118,6	19,1	0,0	1,6	10,2	15,5	2,4	26,6
2002		6,9	2,6	37,6	2,6	37,6	122,8	22,7	0,0	1,5	9,2	17,8	2,0	28,4
1998		2,5	0,3	11,4	0,2	9,4	36,4	1,9	1,2	0,6	12,0	5,1	1,5	10,2
1999		2,1	0,2	8,4	0,1	6,0	37,9	2,0	1,2	0,5	6,4	5,3	1,3	11,1
2000		14,8	0,3	10,8	0,6	4,0	38,2	2,2	1,2	0,7	12,3	6,0	1,4	12,0
2001		2,5	0,2	7,7	0,2	7,7	40,4	2,5	1,2	0,5	7,9	6,1	1,4	13,0
2002		2,2	0,1	3,2	0,1	3,2	42,3	2,5	1,2	0,1	2,2	5,7	1,2	12,0
1998	*	16,1	0,8	5,0	0,8	5,0	255,7	21,1	0,0	0,2	2,2	8,3	1,3	13,3
1999	*	16,8	1,8	10,8	1,8	10,8	280,8	23,7	0,0	0,5	5,3	9,0	1,2	13,4
2000	*	19,8	1,0	5,2	1,0	5,2	291,5	29,9	0,0	0,2	2,5	10,1	1,1	16,4
2001	*	21,5	6,5	30,4	6,5	30,4	327,6	35,4	0,0	1,0	14,1	10,9	1,7	16,2
2002	*	19,8	4,9	24,6	4,9	24,6	352,4	38,1	0,0	1,0	9,4	10,9	1,5	18,5
1998	*	7,5	1,6	21,4	0,1	1,8	113,3	6,8	1,3	1,2	19,4	6,0	1,5	11,8
1999	*	7,5	2,3	30,4	0,8	10,7	135,1	7,5	0,0	1,4	24,4	5,5	1,7	11,4
2000	*	9,2	2,9	31,9	2,9	31,9	131,1	10,9	0,0	1,5	22,0	8,3	1,8	14,5
2001	*	10,0	3,0	30,5	3,0	30,5	142,4	12,9	0,0	1,6	18,1	9,1	1,9	15,5
2002	*	9,2	2,1	22,8	2,1	22,8	160,7	15,1	0,0	1,0	10,5	9,4	1,5	15,5
1998	*	2,7	0,4	16,6	-0,1	-2,9	42,5	4,3	0,0	1,1	10,4	10,5	1,3	16,7
1999	*	2,6	0,7	26,9	0,2	7,1	42,6	4,9	0,0	2,1	18,3	11,4	1,6	15,3
2000	*	3,0	0,9	29,0	1,0	33,3	45,2	5,4	0,0	1,3	10,8	12,5	1,6	17,2
2001	*	3,3	0,9	27,5	0,9	27,5	48,7	6,1	0,0	1,3	10,5	13,1	1,6	18,0
2002	*	3,1	0,7	22,9	0,7	22,9	52,9	7,0	0,0	1,0	7,4	13,7	1,4	19,1
1998	*	9,2	3,1	33,8	-0,7	-7,6	128,2	17,4	0,0	2,6	18,4	13,6	1,7	21,4
1999	*	9,4	4,0	42,2	4,0	42,2	139,3	20,8	0,0	2,2	15,4	14,9	2,0	23,9
2000	*	10,6	4,5	42,1	4,5	42,1	145,1	24,6	0,0	2,2	13,8	16,9	2,1	27,5
2001	*	11,5	4,9	42,4	4,9	42,4	160,6	29,3	0,0	2,3	12,9	18,3	2,1	30,4
2002		11,1	3,6	32,7	3,6	32,7	178,3	32,7	0,0	1,5	8,6	17,7	1,6	30,7
1998		10,2	2,2	22,0	1,9	18,7	147,6	9,0	6,1	1,1	20,8	6,1	1,4	11,4
1999		10,1	2,3	23,0	2,1	20,6	162,4	9,6	4,7	1,5	25,0	5,9	1,4	10,7
2000		12,5	3,5	27,7	3,5	27,7	175,1	11,0	1,7	2,0	33,6	6,2	1,6	11,1
2001		13,3	2,8	21,4	2,8	21,4	189,9	12,7	0,0	1,4	23,0	6,2	1,4	11,8
2002		12,4	2,7	22,0	2,7	22,0	208,2	14,6	0,0	1,0	15,4	6,4	1,4	11,1
1998		12,4	2,9	23,3	-2,3	-18,2	181,1	15,2	0,0	1,1	13,1	8,3	1,4	13,8
1999		11,2	3,0	27,1	3,0	27,1	192,7	17,1	0,0	1,2	13,6	8,7	1,6	13,9
2000		13,5	4,1	30,6	4,1	30,6	196,5	19,8	0,0	1,5	16,3	9,8	1,8	15,7
2001		14,3	4,4	30,6	4,4	30,6	208,1	22,7	0,0	1,5	15,1	10,5	1,9	17,4
2002		13,0	3,7	28,1	3,7	28,1	223,9	25,1	0,0	1,2	11,3	10,7	1,6	18,5

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta	Uuden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omaräätelysuhteet (%)		Vakavaraisuussuhde luku (%)
											Omaräätelysuoste (%)	Tuotokulut	
1998	*	4,3	21,7	-0,2	-3,5	73,0	5,5	0,0	1,4	16,0	8,3	1,5	12,9
1999	*	4,3	31,6	0,2	5,6	77,7	6,0	0,0	1,3	15,9	8,3	2,0	11,4
2000		5,4	30,6	1,6	30,6	81,9	8,0	0,0	1,5	16,3	9,7	2,1	12,4
2001		5,8	29,1	1,7	29,1	90,1	9,2	0,0	1,4	14,9	9,6	2,1	13,6
2002		5,4	29,1	1,6	29,1	94,4	10,8	0,0	1,2	11,9	10,7	1,9	14,6
1998		2,5	5,4	0,1	5,4	42,6	1,4	1,6	0,2	7,4	3,3	2,0	9,8
1999		2,4	3,1	0,1	3,1	41,9	1,5	1,6	0,2	5,2	3,5	1,7	9,4
2000		2,7	5,8	0,2	5,8	40,6	1,6	1,6	0,4	10,2	4,1	1,4	10,8
2001		2,7	3,9	0,1	3,9	42,0	1,6	1,6	0,3	6,4	3,9	1,3	11,2
2002		2,4	3,0	0,1	3,0	43,3	1,7	1,6	0,2	4,2	4,0	1,2	11,1
1998	*	1,0	15,5	-0,1	-14,1	15,8	1,5	0,0	1,2	11,8	9,8	1,3	17,0
1999	*	0,9	24,9	0,0	3,2	15,4	1,5	0,0	1,1	11,0	10,1	1,5	16,0
2000	*	1,2	35,0	0,4	29,2	16,7	1,8	0,0	2,0	18,6	11,5	1,9	17,8
2001	*	1,2	24,0	0,3	24,0	17,7	1,9	0,0	1,2	10,5	11,4	1,5	18,1
2002	*	1,2	26,5	0,3	26,5	18,5	2,2	0,0	1,3	11,0	11,9	1,6	18,7
1998		8,5	23,6	0,2	2,5	124,3	14,8	0,0	1,2	10,4	11,5	1,5	19,9
1999		7,5	31,8	0,4	5,2	123,7	16,9	0,0	1,4	11,3	13,1	1,6	21,7
2000		8,8	33,7	3,0	33,7	128,6	19,0	0,0	1,7	12,4	13,7	1,7	23,2
2001		9,4	32,6	3,1	32,6	138,7	21,1	0,0	1,7	12,1	14,4	1,7	24,8
2002		8,5	26,4	2,2	26,4	154,2	23,2	0,0	1,2	8,2	14,3	1,5	25,4
1998	*	54,8	9,5	5,2	9,5	821,0	44,7	18,5	0,6	11,6	5,4	1,3	10,5
1999	*	53,8	11,5	4,4	8,1	873,9	49,4	18,5	0,7	12,5	5,6	1,3	10,4
2000	*	65,9	8,9	5,8	8,8	917,3	57,9	15,1	0,4	7,3	6,3	1,2	11,1
2001	*	68,6	1,9	1,3	1,9	976,9	59,1	7,6	0,1	1,6	6,1	1,0	10,6
2002	*	64,6	14,5	22,4	22,4	1049,5	66,5	0,0	1,0	16,4	6,3	1,4	10,7
1998	*	28,9	32,5	1,3	4,6	433,0	34,6	0,0	2,1	26,6	8,6	1,6	14,5
1999	*	28,3	38,4	7,5	26,3	474,0	41,2	0,0	1,6	18,0	9,1	1,8	15,0
2000		36,8	45,9	16,9	45,9	504,2	55,7	0,0	2,5	25,6	10,4	2,2	17,4
2001		38,7	41,5	16,0	41,4	556,3	67,2	0,0	2,1	19,7	11,4	2,2	19,7
2002		36,7	30,2	11,1	30,2	630,4	75,6	0,0	1,3	11,1	11,2	1,8	19,6
1998	*	15,7	2,2	13,8	3,9	257,8	13,6	0,0	0,8	12,9	6,1	1,2	11,5
1999	*	14,8	1,7	11,3	7,9	278,3	15,2	0,0	0,5	7,8	5,9	1,2	12,0
2000	*	18,8	3,1	16,6	1,1	299,2	16,1	0,0	1,3	20,1	6,1	1,4	11,6
2001	*	19,0	0,9	4,8	4,8	301,9	18,9	0,0	0,2	3,1	7,0	1,1	13,0
2002	*	18,6	3,1	16,5	3,1	324,9	24,1	0,0	0,7	9,9	8,0	1,3	14,7
1998		2,4	28,3	0,2	9,2	37,8	4,8	0,0	1,4	11,4	12,2	1,5	22,4
1999		2,5	35,3	0,4	16,2	41,7	5,1	0,0	1,5	12,8	11,8	1,8	21,9
2000		3,1	43,6	1,4	43,6	45,3	6,0	0,0	4,2	33,6	12,6	2,0	22,7
2001		3,4	34,5	1,2	34,5	50,3	7,1	0,0	1,8	13,5	13,4	1,8	24,0
2002		3,2	26,8	0,9	26,8	57,9	8,0	0,0	1,1	8,5	13,0	1,5	22,4
1998	*	10,8	9,8	1,1	9,8	148,4	12,0	0,0	0,6	8,1	8,1	1,2	14,1
1999	*	10,6	17,5	1,9	17,5	163,1	13,7	0,0	0,7	8,2	8,4	1,7	14,0
2000	*	12,4	2,2	17,5	2,2	162,5	14,8	0,0	0,8	8,9	9,1	1,3	14,7
2001	*	12,9	3,9	30,2	3,9	172,8	17,3	0,0	1,6	16,3	10,0	1,6	16,7
2002	*	11,7	25,8	3,1	26,6	180,7	19,3	0,0	1,2	11,7	10,7	1,4	18,2

Yritys	Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta		Uuden lopun tase, Me	Oman pääoma ja tilinpäätös-sis. pääomainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Oman tilin tuotto-% (ROI)	Omaraisusaste (%)	Tuotokulut	Vakavaraisuusindeksi (%)
						Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta								
KOUVOLAN SEUDUN OSUUSPANKKI	1998	*	15,2	3,4	22,5	0,3	2,1	229,4	13,8	0,0	1,5	24,3	6,0	1,4	10,9		
	1999	*	14,1	3,7	26,2	-0,2	-1,1	234,0	14,0	0,0	1,6	21,8	5,9	1,5	11,0		
	2000	*	17,1	5,4	31,8	5,4	31,8	246,2	18,3	0,0	1,5	21,8	7,4	1,5	13,2		
	2001	*	17,2	4,7	27,3	4,7	27,3	266,8	20,6	0,0	1,3	17,0	7,7	1,6	14,2		
	2002	*	16,4	4,6	27,9	4,6	27,9	287,0	24,2	0,0	1,1	14,0	8,4	1,5	15,9		
	1998		20,9	3,4	16,3	-1,6	-7,9	317,5	23,8	0,0	1,1	14,2	7,5	1,3	13,5		
OSUUSPANKKI	1999		20,4	5,1	24,8	1,0	5,0	356,8	27,1	0,0	1,5	19,5	7,6	1,5	13,5		
	2000		25,2	6,4	25,3	6,4	25,3	372,0	32,8	0,0	1,3	15,3	8,8	1,6	15,0		
	2001		26,5	5,6	21,0	5,6	21,0	404,0	40,1	0,0	1,0	11,2	9,4	1,5	16,7		
	2002		24,5	4,9	20,2	4,9	20,2	432,8	47,8	0,0	0,8	8,5	10,4	1,5	17,7		
	1998	*	5,2	0,4	7,6	0,4	7,6	80,0	4,2	2,5	0,5	9,8	5,2	1,2	14,0		
	1999	*	5,1	0,6	12,7	0,6	12,7	83,8	6,0	2,5	0,7	10,6	7,5	1,3	13,8		
OSUUSPANKKI	2000	*	5,9	1,1	18,1	1,1	18,1	86,9	7,0	1,3	1,1	13,8	8,3	1,4	14,9		
	2001		6,3	1,7	27,6	1,7	27,6	85,2	8,0	0,0	1,9	22,2	9,0	1,7	16,4		
	2002		5,5	1,2	22,4	1,2	22,4	89,3	9,1	0,0	1,3	14,3	9,7	1,4	17,4		
	1998	*	3,8	0,8	21,8	-0,1	-1,9	68,4	8,9	0,0	1,3	9,9	13,0	1,5	20,4		
	1999		3,7	1,0	21,8	0,2	5,0	66,1	8,8	0,0	1,1	8,4	12,8	1,8	18,1		
	2000		4,4	1,5	34,9	1,5	34,9	71,1	9,5	0,0	1,2	9,2	12,8	2,1	18,2		
LOIPEN OSUUSPANKKI	2001		5,0	1,4	27,8	1,4	27,8	74,7	9,7	0,0	1,3	10,7	12,3	2,0	17,3		
	2002		4,5	1,0	21,6	1,0	21,6	81,3	10,8	0,0	0,9	7,1	12,6	1,5	18,5		
	1998	*	3,2	1,0	26,1	-0,2	-0,6	46,5	6,2	0,0	2,2	16,7	13,3	1,6	20,3		
	1999	*	3,2	1,2	29,4	1,2	39,4	49,8	7,4	0,0	1,9	13,2	14,8	1,9	22,3		
	2000	*	3,9	1,6	42,0	1,6	42,0	55,2	8,8	0,0	2,2	14,4	16,0	2,1	23,6		
	2001	*	4,3	1,5	33,9	1,5	33,9	57,8	10,3	0,0	1,8	11,0	17,7	1,7	25,9		
LOUNAIN-SUOMEN OSUUSPANKKI	2002		3,9	1,2	31,9	1,2	31,9	62,5	11,6	0,0	1,5	8,2	17,8	1,8	27,2		
	1998	*	6,0	1,1	18,6	-1,1	-18,4	98,1	9,2	0,0	0,8	15,3	9,4	1,5	14,9		
	1999	*	6,3	1,5	23,4	0,7	11,1	107,5	10,3	0,0	1,0	10,9	9,6	1,5	14,8		
	2000	*	7,5	1,6	21,7	1,6	21,7	115,4	11,9	0,0	1,2	11,8	10,3	1,4	16,1		
	2001	*	7,6	1,2	15,6	1,2	15,6	120,8	12,4	0,0	0,7	6,9	10,3	1,4	15,9		
	2002	*	6,6	0,4	6,5	0,4	6,5	132,3	12,7	0,0	0,2	2,2	9,6	1,2	15,9		
LUVIAN OSUUSPANKKI	1998	*	1,7	0,4	23,0	0,0	0,3	27,2	1,5	0,0	1,4	21,3	6,5	1,4	13,7		
	1999	*	1,5	0,4	24,8	0,0	0,1	27,4	1,6	0,0	2,2	16,0	6,9	1,5	13,3		
	2000	*	1,8	0,5	27,0	0,5	26,9	29,4	2,1	0,0	1,1	14,3	8,0	1,6	14,2		
	2001	*	2,0	0,6	27,4	0,6	27,3	32,2	2,4	0,0	1,3	16,2	8,5	0,6	14,4		
	2002	*	1,9	0,4	22,7	0,4	22,7	34,9	2,8	0,0	0,9	9,9	8,9	1,5	15,0		
	1998		18,3	2,0	10,7	2,3	12,4	283,5	16,9	12,4	0,7	12,0	6,2	1,2	11,8		
LÄNSI-UUDENMAAN OSUUSPANKKI	1999		18,3	2,8	15,1	2,9	15,9	319,4	20,8	2,5	0,9	13,9	6,6	1,2	11,2		
	2000		24,9	6,9	27,8	5,5	22,2	337,4	32,1	0,0	2,0	26,2	9,1	1,5	14,2		
	2001		24,8	3,7	15,0	3,7	15,0	369,1	32,9	0,0	1,0	11,1	8,4	1,3	13,0		
	2002		24,1	4,1	16,8	4,1	16,8	424,4	36,7	0,0	0,9	11,0	8,0	1,3	12,6		
	1998	*	5,5	1,6	28,6	-0,8	-13,9	78,0	7,0	0,0	2,0	19,8	9,4	1,7	12,3		
	1999		5,3	2,0	37,0	2,0	37,0	85,4	9,0	0,0	1,7	18,4	10,0	1,9	14,0		
MÄNTÄN SEUDUN OSUUSPANKKI	2000		6,4	2,5	38,9	2,5	38,9	89,6	11,0	0,0	2,0	18,5	11,7	2,1	16,2		
	2001		7,0	2,5	35,4	2,5	35,4	100,4	12,9	0,0	1,8	28,9	12,1	2,1	17,2		
	2002		6,7	2,1	31,4	2,1	31,4	113,4	14,8	0,0	1,4	11,6	12,2	1,8	17,6		

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta	Uuden lopun tase, Me	Oman pääoma ja tilinpäätös-sis. pääomallat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omaräätelysuhteet (%)		Vakavaraisuusindeksi (%)	
											Oman pääomien tuotto-% (ROE)	Tuotokulut		
1998		4,0	0,3	7,0	0,3	7,0	63,8	4,3	0,0	0,4	6,0	6,8	1,1	12,4
1999		4,0	0,2	4,8	0,2	4,8	72,9	5,0	0,0	0,2	2,9	6,8	1,1	11,7
2000		5,2	-0,1	-1,0	-0,1	-1,0	77,7	5,1	0,0	-0,1	-1,0	6,6	1,5	10,3
2001		5,3	0,2	3,9	0,2	3,9	78,7	5,5	0,0	0,2	2,8	6,9	1,3	11,3
2002		4,8	0,3	6,2	0,3	6,2	82,0	5,5	0,0	0,3	3,7	6,7	1,6	10,8
1998	*	562,2	74,3	13,2	-15,5	-2,7	8936,0	493,0	0,0	0,6	9,7	5,5	1,5	16,2
1999	*	524,9	111,0	21,1	53,9	10,3	10836,0	513,0	0,0	0,8	16,1	4,7	1,8	12,5
2000	*	756,8	167,1	22,1	11000,3	598,6	0,0	1,1	21,5	5,5	2,4	5,5	2,4	11,4
2001	*	755,9	110,6	14,6	11650,0	618,0	0,0	0,7	13,0	4,9	2,0	12,8	2,0	12,8
2002	*	660,9	96,1	14,5	12709,0	633,0	0,0	0,5	10,0	5,0	1,8	11,1	1,8	11,1
1998		4,2	1,3	29,7	0,4	9,8	63,2	10,3	0,0	1,4	9,3	15,8	1,7	27,9
1999		4,2	1,6	38,8	1,0	23,7	69,2	12,2	0,0	1,7	10,6	17,0	1,9	27,9
2000		5,4	2,1	40,0	2,2	41,5	74,2	14,6	0,0	2,1	11,8	19,1	2,0	30,4
2001		5,7	2,7	47,0	2,7	47,0	80,1	17,0	0,0	2,5	12,6	20,5	2,3	33,0
2002		5,3	2,3	43,1	2,3	43,1	84,1	18,7	0,0	2,0	9,4	21,4	2,1	34,3
1998	*	42,5	3,9	9,3	4,5	10,5	630,7	31,3	13,4	0,6	13,2	5,2	1,3	11,9
1999	*	40,7	6,2	15,1	5,8	14,2	685,5	33,4	9,6	0,9	18,3	5,0	1,2	10,4
2000	*	50,3	3,5	7,0	3,6	7,1	743,2	43,4	0,0	0,3	4,9	5,9	1,1	11,0
2001	*	55,0	8,8	16,0	8,5	15,4	791,1	49,8	0,0	0,6	10,1	6,4	1,3	11,3
2002	*	50,6	10,7	21,1	10,7	21,2	874,4	57,8	0,0	0,9	13,4	6,8	1,5	11,6
1998	*	7,4	1,1	15,0	1,1	15,0	123,7	6,4	0,0	0,7	10,6	6,5	1,2	10,6
1999		7,3	1,2	16,9	1,2	16,9	135,5	7,4	0,0	0,7	14,2	4,9	1,4	10,7
2000		8,7	1,1	12,3	1,1	12,3	142,2	12,4	0,0	0,5	17,8	3,2	1,2	12,5
2001		9,3	1,6	17,3	1,6	17,3	152,7	14,8	0,0	0,8	9,3	8,7	1,4	12,7
2002		8,6	2,3	26,8	2,3	26,8	169,1	16,9	0,0	1,0	11,6	8,9	1,7	12,9
1998		1,9	0,3	14,3	0,3	14,3	26,0	2,0	0,0	0,9	13,3	7,5	1,7	16,1
1999		1,7	0,3	1731,0	0,3	17,1	26,0	2,4	0,0	0,8	9,7	8,6	1,6	16,2
2000		1,9	0,6	28,9	0,6	28,9	27,5	3,0	0,0	1,5	15,8	9,6	1,7	19,1
2001		2,0	0,6	27,9	0,6	27,9	29,1	3,8	0,0	1,4	11,6	13,2	1,7	21,9
2002		1,8	0,4	22,4	0,4	22,4	30,5	4,3	0,0	1,0	7,4	13,4	1,5	22,6
1998		2,8	0,8	28,1	0,2	8,0	42,7	5,8	0,0	1,7	13,1	13,6	1,5	22,8
1999	*	2,6	0,9	35,9	0,4	13,8	45,2	6,3	0,0	1,9	13,0	13,6	1,8	20,6
2000	*	3,3	1,5	45,6	1,5	45,6	47,0	7,7	0,0	2,3	15,8	15,9	2,2	24,5
2001	*	3,3	1,3	38,1	1,3	38,2	49,0	8,5	0,0	1,9	11,1	17,4	2,0	25,5
2002	*	3,0	1,0	34,4	1,0	34,4	52,0	9,4	0,0	1,4	8,1	18,0	1,7	25,3
1998	*	8,4	-0,3	-3,3	-0,3	-3,3	126,3	5,9	4,2	-0,2	-4,3	4,9	1,0	9,3
1999	*	7,9	0,3	3,3	0,3	3,3	128,5	6,3	4,2	0,2	3,5	4,9	1,2	9,7
2000	*	9,5	0,0	0,5	0,0	0,5	127,9	6,4	4,2	0,1	2,0	0,5	1,2	9,5
2001	*	9,3	0,5	5,4	0,5	5,4	128,6	6,6	4,2	0,4	7,7	5,2	1,2	10,5
2002	*	8,3	0,8	10,0	0,8	10,0	135,4	7,9	4,2	0,5	8,3	5,9	1,2	11,9
1998	*	24,4	4,7	19,5	4,7	19,5	335,5	19,0	26,3	1,4	25,2	6,3	1,3	13,4
1999	*	23,0	5,4	23,3	5,4	23,3	349,1	24,4	26,3	1,6	22,4	7,6	1,6	14,4
2000	*	26,4	5,0	18,9	5,0	18,9	359,1	22,4	19,8	1,4	19,5	6,9	1,3	12,3
2001	*	28,7	6,6	23,1	6,6	23,1	375,2	26,3	5,0	1,8	24,9	7,6	1,4	12,9
2002	*	26,9	5,6	21,0	5,6	21,0	391,0	23,5	0,0	1,5	21,2	6,3	1,3	10,5

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %:na liikevaihdosta		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta		Uuden lopun tase, Me	Oman pääoma ja tilinpäätös-sis. pääomainat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omaraisusaste (%)	Tuotokulut	Vakavaraisuusindeksi (%)
				Liikevoitto	-tappio	Voitto/tappio	%:na	Voitto/tappio	%:na							
1998		2,7	0,7	24,6	0,2	6,0	44,7	5,5	0,0	1,1	9,1	12,0	1,5	1,5	24,2	
1999		2,7	1,0	38,3	0,5	19,6	45,1	6,0	0,0	1,7	14,2	12,2	2,0	2,0	24,1	
2000		3,1	1,1	36,7	1,1	36,7	49,5	6,4	0,0	1,7	13,1	12,7	2,0	2,0	23,0	
2001		3,4	1,3	38,2	1,3	38,2	54,6	7,0	0,0	1,8	13,9	12,6	2,2	2,2	20,0	
2002		3,0	0,9	29,9	0,9	29,9	57,8	7,7	0,0	1,1	8,9	12,9	1,7	1,7	19,4	
1998		30,2	8,9	29,4	3,1	10,3	442,4	30,8	0,0	1,5	21,6	7,0	1,6	1,6	12,2	
1999		28,6	10,5	36,7	4,8	16,9	462,2	35,0	0,0	1,8	24,4	7,6	1,8	1,8	12,9	
2000		34,3	12,4	36,1	9,3	27,1	486,2	41,9	0,0	1,9	23,1	8,6	1,9	1,9	14,5	
2001		36,5	13,0	35,5	13,0	35,5	525,1	55,6	0,0	1,8	20,0	9,8	1,9	1,9	16,5	
2002		34,9	11,2	31,9	11,2	31,9	553,1	64,0	0,0	1,5	14,4	10,8	1,7	1,7	17,6	
1998	*	11,8	2,4	20,2	2,4	20,2	174,2	9,0	7,4	1,4	25,7	6,1	1,4	1,4	11,8	
1999	*	12,1	3,2	26,7	3,2	26,7	192,9	12,3	7,1	1,8	26,7	7,0	2,1	2,1	11,8	
2000	*	15,9	4,1	25,4	4,1	25,4	213,0	14,1	0,0	2,0	28,1	7,2	1,6	1,6	11,5	
2001	*	16,0	2,9	18,1	2,9	18,1	229,2	17,4	0,0	0,9	12,2	8,1	1,5	1,5	13,2	
2002	*	15,1	4,4	29,2	4,4	29,2	266,8	21,9	0,0	1,3	15,0	8,7	1,7	1,7	14,2	
1998	*	26,4	1,0	3,9	0,5	1,9	398,9	15,9	17,7	0,3	6,5	4,0	1,2	1,2	10,3	
1999	*	24,2	1,4	5,8	0,1	0,4	419,8	16,2	17,7	0,3	3,9	3,9	1,1	1,1	10,7	
2000	*	29,4	2,6	8,7	2,3	7,7	438,4	17,9	17,7	0,6	14,7	4,1	1,2	1,2	10,2	
2001	*	30,4	2,7	8,8	2,7	8,8	469,4	20,7	17,7	0,6	13,9	4,4	1,2	1,2	10,0	
2002	*	28,1	1,4	4,9	1,4	4,9	494,7	22,1	17,7	0,3	6,5	4,5	1,1	1,1	10,0	
1998	*	1,5	0,4	23,1	0,0	0,3	24,6	2,7	0,0	1,1	9,8	10,6	1,5	1,5	16,4	
1999	*	1,7	0,5	31,1	0,2	11,2	26,7	3,1	0,0	1,9	16,7	11,2	1,8	1,8	17,1	
2000	*	2,2	0,9	41,4	0,9	41,4	29,0	3,9	0,0	2,1	17,3	13,4	2,3	2,3	19,8	
2001	*	2,3	0,8	33,7	0,8	33,7	32,3	4,4	0,0	1,7	12,8	13,5	2,2	2,2	21,8	
2002	*	2,2	0,9	39,6	0,9	39,6	35,2	5,0	0,0	1,9	13,5	14,2	2,1	2,1	23,0	
1998	*	8,1	2,3	28,8	0,7	8,2	116,6	14,5	0,0	1,9	14,8	13,5	1,5	1,5	20,1	
1999	*	8,1	2,9	36,4	1,3	15,8	129,4	15,5	0,0	2,1	16,5	12,4	1,8	1,8	20,0	
2000	*	9,8	3,4	34,5	3,4	34,5	137,6	18,2	0,0	1,8	13,6	13,7	1,9	1,9	21,5	
2001	*	10,9	3,5	31,8	3,5	31,8	150,3	21,2	0,0	1,6	11,5	14,5	1,8	1,8	23,5	
2002	*	10,3	3,5	33,8	3,5	33,8	162,7	26,0	0,0	1,6	10,7	15,1	1,8	1,8	25,0	
1998		17,5	6,7	38,3	0,5	3,0	249,9	42,0	0,0	1,9	11,8	16,4	1,7	1,7	29,3	
1999		18,4	9,0	49,2	9,0	49,1	259,7	48,3	0,0	2,5	14,7	18,2	2,2	2,2	32,6	
2000		19,3	9,3	48,1	9,3	48,1	269,2	54,8	0,0	2,5	13,1	19,8	2,4	2,4	35,1	
2001		20,1	8,8	43,7	8,8	43,7	289,5	55,6	0,0	2,2	11,6	18,7	2,1	2,1	32,6	
2002		18,0	6,5	35,9	6,5	35,9	310,0	60,2	0,0	1,5	8,1	18,8	1,8	1,8	32,0	
1998		9,8	4,0	41,0	0,2	2,3	127,2	11,3	0,0	2,3	28,5	8,0	1,7	1,7	13,8	
1999		8,5	3,0	35,3	3,0	35,3	135,8	13,7	0,0	1,6	18,8	9,1	1,7	1,7	14,6	
2000		10,4	4,7	45,1	4,7	45,1	141,1	17,2	0,0	2,4	23,6	11,2	2,1	2,1	17,6	
2001		11,1	4,5	40,4	4,5	40,4	153,9	20,5	0,0	2,2	18,3	12,4	2,1	2,1	20,4	
2002		10,1	3,4	33,6	3,4	33,6	168,2	22,9	0,0	1,5	11,7	12,7	1,7	1,7	21,7	
1998		2,0	0,1	6,6	0,1	6,6	34,2	2,6	0,0	0,3	3,8	7,6	1,5	1,5	16,1	
1999		1,8	0,1	5,7	0,1	5,7	34,5	2,7	0,0	0,3	3,7	7,9	1,2	1,2	15,9	
2000		2,1	0,3	14,8	0,3	14,8	35,1	3,0	0,0	1,2	14,7	8,5	1,4	1,4	17,0	
2001		2,4	0,4	18,0	0,4	18,0	36,9	3,4	0,0	1,7	9,5	9,3	1,5	1,5	19,8	
2002		2,0	0,3	14,2	0,3	14,2	38,3	3,7	0,0	0,5	5,8	9,7	1,2	1,2	19,0	

Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpaatos- sittoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpaatos- sittoja ja veroja %:na liikevaihdosta	Uuden lopun tase, Me	Oma pääoma ja tilinpaatos- sittojen kertymä, Me	Oman pääomaan sis. pääomallat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omaräätelysuhteet (%)		Vakavaraisuussuhdeku (%)
												Oman pääoman tuotto-% (ROA)	Omaräätelysuhte (%)	
1998	*	14,8	3,5	23,5	1,8	12,2	259,7	16,4	2,7	1,0	19,7	5,8	1,5	11,4
1999	*	15,0	5,2	34,8	-0,6	4,2	269,5	16,8	2,7	1,4	22,8	6,5	1,9	10,9
2000	*	17,7	6,6	37,4	6,6	37,4	292,0	21,6	0,0	1,6	23,4	7,4	1,9	12,7
2001	*	17,1	3,5	20,3	3,5	20,3	299,9	25,7	0,0	0,8	10,4	8,6	1,5	14,5
2002	*	17,5	5,2	30,0	5,2	30,0	309,1	29,4	0,0	1,3	13,9	9,5	1,6	15,4
1998	*	12,7	4,4	34,3	-0,7	-5,4	186,2	27,1	0,0	2,2	14,7	14,6	1,6	24,3
1999	*	14,3	5,8	40,5	5,8	40,5	190,5	31,9	0,0	2,0	13,5	16,1	2,2	25,7
2000	*	13,7	5,5	40,1	5,5	40,1	191,2	35,0	0,0	2,0	11,9	17,8	2,0	28,2
2001	*	14,6	5,1	34,8	5,1	34,8	208,3	39,0	0,0	1,8	10,0	18,2	1,9	28,6
2002	*	13,7	4,1	29,9	4,1	29,9	218,0	42,8	0,0	1,4	7,6	19,0	1,7	30,3
1998		4,6	1,5	32,9	0,8	18,2	65,2	8,1	0,0	1,7	15,5	12,5	1,7	18,8
1999		4,0	1,4	33,8	0,4	9,4	64,6	8,8	0,0	1,5	11,6	13,6	1,8	19,4
2000		4,6	1,7	36,0	1,7	36,0	66,8	9,9	0,0	1,8	13,0	14,8	1,9	22,4
2001		4,7	1,4	30,1	1,4	30,1	74,7	11,8	0,0	1,4	9,5	15,1	1,8	22,0
2002		4,4	1,1	26,0	1,1	26,0	78,8	12,8	0,0	1,1	6,9	15,6	1,6	21,8
1998		1,5	0,4	25,0	-0,1	-9,5	23,3	2,7	0,0	1,1	10,0	11,8	1,5	23,2
1999		1,4	0,5	34,8	0,5	34,8	24,7	3,0	0,0	1,5	13,8	11,0	1,8	21,6
2000		1,7	0,6	32,8	0,6	32,8	26,3	3,3	0,0	1,6	13,2	12,3	1,9	20,9
2001		1,8	0,6	31,4	0,6	31,4	29,3	3,6	0,0	1,5	11,8	12,3	1,7	21,2
2002		1,6	0,5	27,4	0,5	27,4	31,5	4,0	0,0	1,0	8,4	12,3	1,5	22,5
1998	*	2,8	0,8	27,7	0,1	3,8	48,9	5,8	0,0	1,5	12,5	11,9	1,6	22,2
1999	*	2,8	0,8	29,7	0,5	17,8	49,6	6,0	0,0	1,7	10,3	12,2	1,7	19,4
2000	*	3,3	1,2	35,3	1,2	35,3	53,2	6,8	0,0	1,7	13,5	12,9	1,7	20,6
2001	*	3,5	1,1	31,7	1,1	31,7	56,4	7,6	0,0	1,8	10,9	13,4	1,8	22,7
2002	*	3,1	1,0	30,7	1,0	31,9	60,8	8,5	0,0	1,2	8,4	13,9	1,7	19,8
1998	*	53,5	1,1	2,1	0,6	1,0	794,9	33,4	64,6	0,1	2,9	4,2	1,1	10,6
1999	*	50,3	4,0	8,0	2,8	5,6	803,1	35,9	64,6	0,5	11,1	4,5	1,2	10,7
2000	*	60,6	10,4	17,2	10,4	17,2	874,3	40,0	64,6	1,2	26,0	5,0	1,4	11,2
2001	*	64,9	11,6	17,9	11,6	17,9	950,5	51,9	64,6	1,3	23,3	5,8	1,4	11,5
2002	*	60,9	9,3	15,3	9,3	15,3	1065,6	61,7	64,6	0,9	15,5	6,1	1,3	11,7
1998	*	2,7	0,4	15,9	0,4	15,9	45,3	3,8	0,0	0,7	7,9	9,6	1,3	15,8
1999	*	2,3	0,3	11,1	0,3	11,1	44,5	4,1	0,0	0,3	3,1	10,0	1,2	15,4
2000	*	3,0	0,6	18,4	0,6	18,4	46,5	5,2	0,0	0,8	7,7	10,8	1,4	16,4
2001	*	3,1	0,6	20,7	0,6	20,7	48,1	5,2	0,0	1,0	8,7	11,5	1,5	18,1
2002	*	2,7	0,3	12,9	0,3	12,9	51,8	5,5	0,0	0,5	4,3	11,1	1,2	17,3
1998		4,3	1,0	23,1	0,3	6,8	64,0	8,7	0,0	1,1	9,0	12,9	1,4	23,2
1999		4,1	1,6	39,3	0,7	16,9	65,0	9,4	0,0	1,7	12,8	13,8	1,9	23,1
2000		4,9	2,2	44,3	2,2	44,3	69,9	11,1	0,0	2,3	17,1	13,1	2,2	25,3
2001		5,5	2,1	38,3	2,1	38,3	74,3	12,5	0,0	2,1	13,3	16,0	2,1	26,3
2002		5,1	2,0	38,6	2,0	38,6	82,1	14,0	0,0	1,8	11,0	16,2	1,9	27,1
1998	*	8,9	0,1	0,8	0,1	0,8	135,7	5,5	8,0	0,1	1,1	5,1	1,2	11,3
1999	*	8,6	0,2	2,0	0,2	2,0	139,6	5,4	8,0	0,1	2,5	4,9	1,1	11,2
2000	*	9,8	0,5	4,8	0,5	4,8	139,0	6,9	8,0	0,3	6,6	5,3	1,1	12,5
2001	*	10,1	0,5	5,3	0,5	5,3	142,1	6,4	8,0	0,3	6,2	4,5	1,1	13,0
2002	*	9,1	0,5	6,0	0,5	6,0	143,2	7,0	8,0	0,4	6,6	5,9	1,1	11,7

Yritys	Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me	Liikevoitto/-tappio, Me	Liikevoitto %:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja %:na liikevaihdosta	Uuden lopun tase, Me	Oman pääoma ja tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Oman pääomaan sis. pääomalliset Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omaraisiussaste (%)		Tuotokulut	Vakavaraisuussuhde luku (%)
													Oman pääoman tuotto-% (ROA)	Omaraisiussaste (%)		
TURUN SEUDUN OSUUSPANKKI	1998	69,4	0,9	1,3	0,9	1,3	997,1	36,4	89,1	0,1	2,5	3,6	1,3	10,5	10,5	
	1999	68,0	3,8	5,6	3,8	5,6	1068,6	39,2	89,1	0,4	10,0	3,7	1,2	10,5	10,5	
	2000	78,4	8,6	11,0	8,7	11,1	1152,1	47,3	89,1	0,8	19,9	4,1	1,3	10,9	10,9	
	2001	83,0	8,9	10,7	9,1	11,0	1211,9	56,4	89,1	0,8	17,2	4,7	1,3	12,1	12,1	
	2002	78,2	8,3	10,6	8,3	10,6	1281,5	64,4	89,1	0,7	13,7	5,0	1,2	12,4	12,4	
	1998	1,6	0,5	27,3	0,2	11,2	24,8	2,6	0,0	1,6	16,7	9,8	1,6	19,4	19,4	
1999	1,7	0,6	36,7	0,2	13,4	28,9	2,9	0,0	2,1	21,6	9,4	2,0	17,7	17,7		
2000	2,3	0,9	40,7	0,9	40,7	32,2	3,5	0,0	2,1	21,5	10,4	2,4	19,5	19,5		
2001	2,4	0,8	31,7	0,8	31,7	34,3	3,9	0,0	1,8	16,1	11,7	2,1	20,3	20,3		
2002	2,3	0,8	36,0	0,8	36,0	37,0	4,5	0,0	1,6	13,4	12,5	2,0	21,1	21,1		
URJALAN OSUUSPANKKI	1998	3,4	0,9	27,4	0,3	9,9	60,6	5,4	0,0	1,1	14,5	8,4	1,5	19,7	19,7	
	1999	3,2	1,1	33,9	0,5	15,0	61,3	5,8	0,0	1,2	14,3	8,8	1,7	17,4	17,4	
	2000	3,6	1,4	39,2	1,4	39,2	63,3	6,9	0,0	1,6	16,0	10,9	1,9	20,3	20,3	
	2001	4,1	1,4	34,4	1,4	34,4	68,0	8,0	0,0	1,5	14,2	11,1	1,9	21,9	21,9	
	2002	3,7	0,9	23,8	0,9	23,8	70,5	8,6	0,0	0,9	7,8	11,6	1,5	22,1	22,1	
	1998	2,6	0,9	34,8	0,4	16,5	40,3	5,9	0,0	1,6	11,2	14,4	2,1	32,2	32,2	
1999	2,4	1,0	41,9	0,5	22,1	40,7	6,2	0,0	2,1	14,2	14,9	2,5	29,2	29,2		
2000	2,9	1,3	45,2	1,3	45,2	43,5	6,8	0,0	2,2	14,9	15,2	2,7	29,6	29,6		
2001	3,2	1,5	46,2	1,5	46,2	48,0	7,9	0,0	2,3	14,5	16,0	2,8	29,5	29,5		
2002	3,2	1,5	46,1	1,5	46,1	54,8	9,0	0,0	2,0	12,6	15,9	2,6	28,4	28,4		
VAKKA-SUOMEN OSUUSPANKKI	1998	9,5	1,7	18,2	0,6	13,2	151,6	12,5	0,0	0,5	5,4	8,5	1,3	15,0	15,0	
	1999	9,7	1,4	14,8	0,8	7,8	155,9	14,7	0,0	0,8	10,4	9,2	1,2	16,8	16,8	
	2000	10,8	3,8	35,2	3,3	30,6	159,7	17,5	0,0	2,6	23,0	11,2	1,8	16,3	16,3	
	2001	11,8	3,7	31,0	3,7	31,0	173,1	20,2	0,0	1,6	13,8	11,8	1,7	17,6	17,6	
	2002	11,2	3,3	29,6	3,3	29,6	182,6	22,2	0,0	1,3	11,0	12,3	1,6	18,4	18,4	
	1998	4,2	1,2	28,1	0,3	7,7	62,5	5,0	0,0	1,4	19,6	7,4	1,5	14,9	14,9	
1999	3,9	1,2	31,1	0,4	9,6	65,8	5,2	0,0	1,8	24,5	7,4	1,8	14,2	14,2		
2000	4,7	1,7	35,5	1,5	31,6	69,5	6,2	0,0	1,8	22,6	8,2	1,9	15,3	15,3		
2001	5,3	2,0	36,6	2,0	36,6	77,1	7,3	0,0	1,9	22,3	8,7	2,0	16,5	16,5		
2002	4,9	1,6	32,3	1,6	32,3	86,4	9,0	0,0	1,4	14,9	9,6	1,7	17,5	17,5		
VAMMALAN SEUDUN OSUUSPANKKI	1998	6,6	0,6	8,8	0,6	8,8	108,8	5,6	1,9	0,5	10,3	5,2	1,2	10,8	10,8	
	1999	5,8	0,7	11,6	0,6	9,4	108,6	6,2	1,9	0,5	9,4	5,7	1,2	11,0	11,0	
	2000	6,8	0,3	4,2	0,2	3,1	110,5	6,4	1,9	0,2	3,9	5,8	1,1	11,3	11,3	
	2001	7,7	0,1	1,5	0,1	1,5	116,3	6,5	1,9	0,1	1,3	5,6	1,1	12,1	12,1	
	2002	6,4	0,2	3,5	0,2	3,5	115,1	6,5	1,9	0,1	2,4	5,6	1,1	11,7	11,7	
	1998	6,0	1,0	17,2	0,0	0,6	93,5	6,9	0,0	1,1	13,7	7,9	1,3	11,4	11,4	
1999	5,9	1,7	29,7	0,2	2,5	96,8	7,4	0,0	1,3	18,4	7,2	1,6	11,6	11,6		
2000	6,8	1,5	21,4	1,2	18,1	101,0	7,9	0,0	0,9	11,9	8,0	1,6	12,8	12,8		
2001	7,6	1,7	23,1	1,8	23,1	107,5	9,0	0,0	1,0	12,5	8,6	1,4	14,1	14,1		
2002	7,0	1,8	25,8	1,8	25,8	119,2	10,6	0,0	1,1	12,6	9,1	1,5	15,1	15,1		
VASA ANDELSBANK	1998	18,4	3,5	19,0	3,5	19,3	278,5	22,2	7,5	1,1	17,4	8,0	1,3	13,9	13,9	
	1999	17,2	1,6	9,1	1,7	9,7	297,7	20,5	0,0	0,4	5,3	6,9	1,2	11,4	11,4	
	2000	21,2	4,3	20,4	12,8	10,1	310,0	23,8	0,0	1,0	13,9	7,7	1,4	12,8	12,8	
	2001	22,0	4,4	19,8	13,2	10,1	325,9	27,5	0,0	1,0	12,1	8,3	1,4	13,6	13,6	
	2002	19,8	4,3	21,6	4,3	21,6	349,3	33,9	0,0	0,9	10,7	9,0	1,5	14,3	14,3	

Yhtiö	Vuosi	Konsernin luvut (*)	Liikevaihto, Me		Liikevoitto-%:na liikevaihdosta		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me		Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me		Oman pääoman ja tilinpäätös-sis. pääomallinat, Me		Kokopääoman tuotto-% (ROA)		Oman pääoman tuotto-% (ROE)		Omarajaisuusaste (%)		Tuotot/kuut	
			Liikevaihto, Me	Liikevoitto, Me	Liikevoitto-%:na liikevaihdosta	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtoja ja veroja, Me	Voitto/tappio ennen tilinpäätös-siirtojen kertymä, Me	Oman pääoman ja tilinpäätös-sis. pääomallinat, Me	Kokopääoman tuotto-% (ROA)	Oman pääoman tuotto-% (ROE)	Omarajaisuusaste (%)	Tuotot/kuut	Vakavaraisuussuhde luku (%)						
VIHANNIN OSUUSPANKKI	1998		2,5	0,8	31,6	0,2	9,3	39,0	5,8	0,0	1,9	12,8	14,6	1,6	25,5					
	1999		2,3	0,9	36,8	0,5	20,9	39,6	6,3	0,0	1,6	10,3	15,7	1,9	26,1					
	2000		2,7	1,1	38,4	1,1	38,4	42,5	7,2	0,0	1,8	11,3	16,5	2,0	27,1					
	2001		3,0	1,2	41,1	1,2	41,1	45,8	8,1	0,0	2,0	11,7	17,1	2,1	28,5					
	2002		2,8	1,0	36,0	1,0	36,0	50,8	8,9	0,0	1,5	8,7	16,8	1,9	26,8					
YLVIESKAN OSUUSPANKKI	1998	*	3,4	0,4	9,9	0,4	9,9	57,3	2,8	3,1	0,6	13,7	4,8	1,2	11,5					
	1999	*	3,6	0,1	17,4	0,6	17,7	63,9	4,0	3,1	0,7	13,3	6,3	1,6	10,0					
	2000	*	4,5	0,6	13,3	0,6	13,8	68,7	5,1	2,5	0,9	13,4	7,5	1,3	11,5					
	2001	*	5,1	0,2	3,2	0,2	3,2	73,6	5,5	2,3	0,2	2,8	7,5	1,1	10,8					
	2002		5,0	1,1	21,1	1,0	20,6	86,2	6,5	2,3	1,3	16,9	7,4	1,6	11,0					
ÖSTNYLANDS ANDELSBANK	1998		6,0	0,6	10,1	0,6	10,1	95,9	4,0	3,3	0,7	16,4	4,1	1,2	10,3					
	1999	*	6,0	1,0	16,4	0,8	13,8	102,6	6,7	3,3	0,8	14,9	6,4	1,3	11,2					
	2000	*	7,4	1,7	23,5	1,6	21,5	109,6	8,0	2,7	1,0	14,9	7,0	1,5	11,0					
	2001	*	7,9	1,8	22,8	1,8	22,8	117,4	8,0	1,9	1,2	17,9	6,8	1,5	11,0					
	2002	*	7,4	1,3	17,6	1,3	17,6	133,0	8,5	1,8	0,7	11,2	6,4	1,4	10,3					
ÖVERMARK ANDELSBANK	1998		0,8	0,1	9,0	0,1	10,2	13,0	1,1	0,0	0,4	5,4	8,5	1,2	14,4					
	1999	*	0,8	0,1	12,6	0,1	12,9	13,5	1,2	0,0	0,5	6,3	8,5	1,3	15,1					
	2000	*	0,9	0,2	20,2	0,1	13,6	13,5	1,3	0,0	0,9	10,2	9,6	1,5	16,8					
	2001	*	0,9	0,2	22,8	0,2	16,5	14,4	1,5	0,0	1,1	10,8	10,2	1,5	17,7					
	2002	*	0,9	0,2	19,9	0,2	20,2	15,8	1,6	0,0	0,8	8,0	10,1	1,5	17,2					

Tunnuslukujen laskentakaavat

Liikevaihto = korkotuotot, leasingtoiminnan tuotot, tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista, palkkiotuotot, arvopaperikaupan ja valuttatoiminnan nettotuotot sekä liiketoiminnan muut tuotot

Liikevoitto tai -tappio ja sen osuus prosentteina liikevaihdosta = tuloslaskelman liikevoitto tai -tappio

Voitto tai tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja sekä sen osuus prosentteina liikevaihdosta = tuloslaskelman erä voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja

Vuoden lopun tase, Me = taseen loppusumma 31.12.

Oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä, Me = taseen oma pääoma ja tilinpäätössiirtojen kertymä 31.12.

Omaan pääomaan sisältyvät pääomalainat, Me = taseen pääomalainat 31.12.

Koko pääoman tuotto prosentteina (ROA) =
$$\frac{\text{liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{taseen loppusumma keskimäärin (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto prosentteina (ROE) =
$$\frac{\text{liikevoitto/-tappio} - \text{verot}}{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä (vuoden alun ja lopun keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste prosentteina =
$$\frac{\text{oma pääoma} + \text{vähemmistöosuus} + \text{vapaaehtoiset varaukset ja poistoero lykättyllä verovelalla vähennettynä}}{\text{taseen loppusumma}} \times 100$$

Tuotto-kulu -suhde =
$$\frac{\text{rahoituskate} + \text{tuotot oman pääoman ehtoisista sijoituksista} + \text{palkkiotuotot} + \text{arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot} + \text{liiketoiminnan muut tuotot}}{\text{palkkiokulut} + \text{hallintokulut} + \text{poistot} + \text{liiketoiminnan muut kulut}}$$

Vakavaraisuussuhdeluku =
$$\frac{\text{ensisijaiset omat varat} + \text{toissijaiset omat varat} + \text{omiin varoihin markkinariskin kattamiseksi luettavat erät} - \text{vähennykset omien varojen yhteismäärästä}}{\text{riskipainotetut saamiset, sijoitukset ja taseen ulkopuoliset erät}} \times 100$$

(tämä sivu on jätetty tarkoituksella tyhjäksi)

(tämä sivu on jätetty tarkoituksella tyhjäksi)

(tämä sivu on jätetty tarkoituksella tyhjäksi)

